

Прокурорські ставки без надбавки

Верховна Рада України підтримала у першому читанні проєкт Закону про Державний бюджет України на 2025 рік

» стор. 3

Покоління, загартоване війною

У Києві відбувся 10-й безпековий форум

» стор. 7

Необмежено цілеспрямований

Тіло 20-річного Олега Сергачова з Полтавщини після перенесеного в дитинстві енцефаліту повністю паралізоване. Однак хлопець не змирився з долею

» стор. 8—9

Україна молода

Середа, 6 листопада 2024 року

№45 (6009)

Учорашні курси
НБУ:
1\$ = 41,283 грн
1€ = 44,813 грн

Молдова: атаки на демократію відбили

Діаспоряни врятували країну від російської залежності

» стор. 2

Майї Санду перемога далася нелегко.
Фото з сайту [swissinfo.ch](https://www.swissinfo.ch).

За повідомленням
Лаурінаса Кацйонаса,
міністра оборони Литви

Новий пакет допомоги невдовзі Україна отримає від Литви. Йдеться про партію тепловізорів, безпілотників та іншого обладнання, що сьогодні вкрай необхідне на полі бою.

■ СУСІДИ

Молдова: атаки на демократію відбили

Діаспоряни врятували країну від російської залежності

Майя Санду.
Фото Getty Images.

Свідок ФЕЩЕНКО

За результатами підрахунку всіх голосів, у другому турі виборів президента Молдови перемогу здобула чинна глава держави Майя Санду. За неї віддали свої голоси майже 930 тисяч виборців, або ж 55,33% тих, хто взяв участь у голосуванні. За її суперника — висуванця проросійської Партії соціалістів Александра Стояногло — проголосували понад 750 тисяч молдован, або ж 44,67%.

Сценарій Кремля протягти більш лояльного до росії кандидата провалився, попри вкладені кошти і зусилля. Це при тому, що зафіксовано численні випадки перевезення виборців на виборчі дільниці у росії, білорусі, Азербайджані, Туреччині та на лівому березі Дністра. Надходило безліч повідомлень про мінування як усередині країни, так і за кордоном. На виборчі дільниці у Франкфурті та Ліверпулі надійшло чотири неправдиві повідомлення про мінування, які мали на меті зупинити голосування. До того ж ЦВК Молдови зіткнулася з кількома хакерськими атаками.

Правоохоронці зареєстрували 200 порушень: агітація в день виборів, фотографування бюлетенів, підкуп виборців, організоване транспортування виборців. А спостережна місія Promo-LEX зафіксувала 920 інцидентів: порушення таємниці голосування та порушення, пов'язані з організацією голосування.

Проросійський експрезидент Молдови, лідер Партії соціалістів Ігор Додон після перемоги чинної президентки Майї Санду на виборах назвав її «президенткою діаспори». Маючи на увазі, що на закордонних дільницях за неї проголосували понад 80% виборців.

«Молдова зазнала безпрецедентної атаки в історії всієї Європи: брудні гроші, незаконний підкуп голосів, втручання злочинних угруповань у виборчі процеси, поширення ненависті та страху в нашому суспільстві. Але наш народ об'єднався, і громадяни виграли», — заявила президентка після перемоги у своєму виборчому штабі.

Майя Санду також звернулася до виборців російською мовою, акцентувавши, що почула голос тих, хто підтримав її, і тих, хто проголосував за її суперника, кандидата від проросійської Партії соціалістів Александра Стояногло. Переможниця виборів зобов'язалась бути президентом для всіх.

«У нашому виборі гідного майбутнього ніхто не програє, — сказала вона. — Ми можемо дотримуватися різних точок зору, говорити різними мовами, але ми всі хочемо миру, взаєморозуміння і гідного життя для наших дітей. Це моя головна мета для Молдови на найближчі роки. Нам необхідне об'єднання суспільства».

Під час президентства Майї Санду Молдова здобула кандидатуру у члени ЄС, поступово виходить з-під російського впливу і стала однією з небагатьох пострадянських республік, що підтримала Україну на тлі повномасштабного вторгнення росії, нагадала народна депутатка ВРУ Ірина Геращенко.

Попри перемогу, Санду чекає непростий період, адже наступного року в Молдові проходять парламентські вибори, на яких партія президентки буде непросто боротися за збереження більшості. А зараз, Молдова склала іспит на євроінтеграцію та підтвердила свій шлях демократичної країни в сторону Заходу. ■

■ НА ФРОНТІ

Орда просувається

Північнокорейські солдати вже готові до бою на Курщині, а рашисти продовжують займати міста на Донбасі

Лариса САЛІМОНОВИЧ

У Курській області розвідка США зафіксувала 10 тисяч солдатів Північної Кореї, які можуть почати наступ найближчими днями. Про це повідомив речник Держдепу Метью Міллер, зауваживши, що американська сторона наразі не може підтвердити інформацію про вже фактичну участь союзника путіна у війні. «Але якщо солдати КНДР вступають у бій, — сказав він, — то будуть легітимними цілями». Тобто вбивати їх нам таки дозволять.

До речі, дані США про присутність військ Кім Чен Іна на Курщині дещо відрізняються від тих, які озвучує українська сторона. Зокрема, Володимир Зеленський у понеділок, після доповіді розвідок, повідомив, що корейців з бурятськими паспортами там вже не 10, а 11 тисяч. При цьому він підкреслив той факт, що реакція західних партнерів України на вступ КНДР у війну на боці кремлівських терористів залишається слабкою.

Тим часом рашисти щодня активно просуваються вперед на східному напрямку. Як було повідомлено 4

листопада на сторінці аналітичного проєкту DeepState у Telegram, окупанти захопили селище Степанівка у Краматорському районі Донецької області, а також демонструють просування поблизу Курахового, Богоявленки та в Кремінній Балці. Цього ж дня стало відомо про успіх кацапів у районі села Колісниківка на Куп'янщині і селища Новоселівське Луганської області. Раніше повідомлялося про наступ московської орди в напрямку харківських Липців, оскільки вони намагаються зайняти панівні висоти.

Не маючи переваги ні в чисельності військ, ні в озброєнні, українські захисники намагаються вести більш технологічну війну. Днями канал 36-ї ОБРМП Сил оборони України розповсюдив відео, на якому ЗСУ вцент рознесли ворожу десантуру. «Джавелін вирішує! — йдеться в повідомленні. — Тотальний розбір БМП штурмової групи росіян на Курщині розрахунком «Джавеліна» миколаївських морпихів. Накат десанту розбитий силами артилерії та ударних дронів бригади». Аеророзвідку при виконанні даної операції за-

безпечив підрозділ дроніводів «ГРИФОН 501».

Обороздатність ЗСУ має шанс зміцнити в недалекому майбутньому. Генеральний секретар НАТО Марк Рютте на спільній пресконференції з канцлером Німеччини Олафом Шольцем повідомив, що німецька оборонна компанія Rheinmetall завершує будівництво вже другого заводу в Україні. Перший був відкритий недавно і вже працює над ремонтом та виробництвом бронетехніки. Обидва підприємства добре захищені від можливих рашистських атак.

Новий пакет допомоги невдовзі Україна отримає і від Литви. Про це повідомив міністр оборони Лаурінас Кацйонас, перебуваючи з візитом у Києві. Йдеться про партію тепловізорів, безпілотників та іншого обладнання, що сьогодні вкрай необхідне на полі бою. Також уряд балтійської країни виділив 10 мільйонів євро для закупівлі в наступному році БПЛА литовського виробництва. Планується також виділення 30 мільйонів євро на підтримку Коаліції з протимінної діяльності та чеської ініціативи щодо закупівлі боеприпасів для ЗСУ. ■

Людмила СТРИГУН

Черкаська поліція затримала чоловіка, який обіцяв розшукати зниклого військового ЗСУ та вимагав гроші у його дружини. Як повідомили «Україні молодій» у черкаській обласній поліції, чоловік обіцяв, що може «домовитись» з окупантами щодо встановлення місця перебування безвісти зниклого військовослужбовця.

«28-річний черкащанин захотів збагатитися на чужому горі. Він спочатку обіцяв дружині військового посприяти знайти чоловіка, а потім погрозами та шантажем вимагав у 39-річної жінки сплатити йому майже 200 тисяч гривень», — розповідають правоохоронці. Частина грошей, уточнюють у поліції, начебто мала бути спрямована на «вирішення питання» з російськими окупантами. Так зловмисник отримав понад 160 тисяч гривень.

Поліцейські затримали його під час передачі чергового траншу в роз-

■ КРИМІНАЛ

Ціна цинізму

Затримали чоловіка, який вимагав 200 тисяч гривень у дружини зниклого військового

Затримали вимагача під час передачі чергового траншу в 30 тисяч гривень.
Фото черкаської обласної поліції.

мірі 30 тисяч гривень. Факт вимагання задокументували слідчі Звенигородського райвідділу поліції спільно з працівниками УСБУ в Черкаській області

під процесуальним керівництвом Звенигородської окружної прокуратури.

Шантажисту повідомлено про підозру за ч. 4 ст. 189 (вимагання, вчинене в умо-

вах воєнного стану) Кримінального кодексу України. Йому загрожує до 12 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Досудове розслідування триває. ■

Ганна ВОЛКОВА

Відтепер у Полтавській обласній клінічній лікарні ім. М. В. Скліфосовського пацієнти з гострим мозковим інсультом та іншими патологіями судинної системи зможуть отримувати набагато якіснішу, ніж раніше, медичну допомогу. Це стало можливим завдяки встановленню тут ангиографа (цифровому рентген-апарату) нового покоління Azurion 7 B20 виробництва нідерландського концерну Philips.

Жоден з дев'яти ангиографів, які вже працюють на Полтавщині, не має такої якісної 3D-проєкції, як цей, що з'явився в обласній клініці.

Про можливості й переваги новітнього апарату розповів завідувач нейрохірургічного відділення обласної клініки Михайло Тончев.

— Ангіограф, який ми встановили в новій операційній, значно пришвидшує роботу медиків, оскільки дозволяє зробити пацієнту навіть комп'ютерну томографію, не знімаючи його з операційного столу й не перевозячи до кабінету КТ-діагностики на інший поверх чи в інший корпус. Він може знімати зображення людини, відцифрувати знімки, проводити певну стадію обробки отриманих даних. Окрім того, дозволяє зробити 3D-моделювання судин головного мозку, з'ясувати, де криється причина судинної катастрофи, а також провести безпосередньо оперативне втручання. За його допомогою медики можуть виконувати необхідні маніпуляції в разі виявлення в пацієнта порушення кровообігу або інших патологій.

Апарат призначений для лікування геморагічного та ішемічного інсультів, вад розвитку судин головного мозку. Наприклад, у процесі лікування геморагічного інсульту він дозволяє встановлювати спеціальні імпланти, завдяки чому вдається перебудувати судинне русло зсередини, проводити емболізацію (закупорку) складних аневризм тощо. Все це малоінвазивні (тобто з мінімальними травмами) операції.

За словами Михайла Тончева, інсульт «молодшає» і щорічно третина пацієнтів із судинними патологіями потребують лікування саме за допомогою такої апаратури. Тому мати таке обладнання життєво необхідно.

Людмила НІКІТЕНКО

У Черкасах відкрили центр гончарства для ветеранів війни, родин загиблих, безвісти зниклих, колишніх полонених, а ще для літніх людей, осіб з інвалідністю.

Як повідомили «УМ» у Черкаській міській раді, на відкриття завітали засновники міжнародного мистецького фестивалю та школи гончарства Холодного Яру «Крутий Заміс» Юрій і Світлана Романчі разом з гончарем Олександром Линником.

За словами заступниці міського голови Марини Гаркавої, гончарство — прадавнє українське ремесло зі своїми секретами й енергетикою зцілення. «Тож ми хотіли створити простір і надати можливість людям отримувати терапію позбавлення занепокоєння і стресу. Щиро дякую Юрію Романчі й команді «Крутий Заміс» за приїзд, проведений перший майстер-клас і загалом атмосферну енергетику Холодного Яру під час відкриття», — зазначає пані Маринка. І додає: «Віримо в користь цієї справи для людей».

Як наголошує Юрій Романча, реабілітація гончарством — це суперова ідея, котру втілили для різних соціальних категорій

МЕДИЦИНА

І що там у голові?

Новий ангиограф, який почав працювати в Полтаві, моделює судини головного мозку, шукає причини інсульту

Новий ангиограф — просто диво.
Фото — Полтавська ОВА.

Однією з умов надання Azurion 7 B20 була наявність фахівців, які можуть з ним працювати. В обласній лікарні вже є шість нейрохірургів, які пройшли навчання й отримали сертифікати.

Для належної та безпечної роботи ангиографа за короткий час було зведено спеціалізовану будівлю, яка відповідає всім сучасним вимогам. Окрім операційної, в ній є облаштовані спеціальні технічні приміщення, пультава і палата післяопераційного перебування. Входи і виходи обладнані безконтактними системами, що відповідає новим стандартам безбар'єрності та інфекційного контролю.

Одна з новинок — палата пробудження.

— Палата пробудження — це європейський стандарт. Вона дозволяє зекономити час між оперативними втручаннями, не очікуючи пробудження пацієнта на операційному столі. У ній пацієнт перебуває під наглядом анестезіолога, і вже коли його стан стабілізується, його перевозять у загальну палату, — пояснив завідувач відділення

анестезіології та інтенсивної терапії нейрохірургічного профілю Андрій Прошельцов.

Як повідомив начальник Полтавської ОВА Філіп Пронін, ціна обладнання — майже сорок мільйонів гривень. Це кошти Всесвітнього банку. Міністерство охорони здоров'я взяло на себе витрати з доставки ангиографа в Україну, а з обласного бюджету було виділено майже 32 мільйони гривень для того, щоб спроектувати і збудувати для нього приміщення. Окрім того, обласна лікарня додала своїх близько 1,5 мільйона гривень.

Поява унікального обладнання в наших медзакладах укроті підтверджує, що Полтавщина — медичний хаб країни.

Тепер лікарня зможе щорічно проводити до 1 тис. діагностичних ангиографій, 500-600 механічних тромбектомій, до 100 емболізацій та понад 100 стентувань.

Операційна працюватиме в режимі 24/7. У пріоритеті — пацієнти в невідкладних станах, адже для них кожна хвилина має значення. ■

ТЕРАПІЯ

Лікувальна глина

У Черкасах відкрили центр гончарства для ветеранів війни та їхніх родин

Перший майстер-клас у центрі гончарства в Черкасах.
Фото Черкаської міської ради.

містян у Черкасах. «Ми це практикуємо давно і бачимо, яке задоволення отримують люди під час ліплення з глини. Ми завжди від-

криті до співпраці та дружнього спілкування і будемо підтримувати подібні починання», — говорить пан Юрій. ■

ЗАКОНОТВОРЧІСТЬ

Прокурорські ставки без надбавки

Верховна Рада України підтримала у першому читанні проєкт Закону про Державний бюджет України на 2025 рік

Наталія НАПАДОВСЬКА

До проєкту Держбюджету-2025 було подано 2 тис. 99 пропозицій. «Прийняли в цілому бюджетні висновки. Жодної правки, окрім тієї, що по зарплатах прокурорів, не змінили», — резюмував заступник голови податкового комітету ВР Ярослав Железняк.

Доходи загального фонду держбюджету (без грантів та міжбюджетних трансфертів) заплановані у сумі 2 трлн 7 млрд гривень, що на 411 млрд грн більше, ніж цього року. Видатки загального фонду держбюджету плануються в обсязі 3 трлн 644 млрд грн, що більше показника цього року на 535 млрд гривень. Загальний ресурс на національну безпеку та оборону в 2025 році — 2 трлн 223 млрд грн (близько 26% ВВП), що на 46 млрд грн більше за план-2024.

Передбачається, що дефіцит бюджету — а це 1,6 трильйона гривень — покритимуть міжнародні партнери. В цьому бюджетна політика воюючої країни не змінюється третій рік поспіль.

Якщо додати до кошторису рішення ЄС про виділення Україні 35 мільярдів євро, 20 мільярдів доларів, обіцяних урядом США, та 3 мільярди доларів від Японії, то виходить цілком реалістичний бюджет. Відмінності лише в тому, що на окремій виділені Україні кошти немає обмежень щодо їх використання, тому їх спрямують на оборонний сектор. Оборона — в пріоритеті.

Тож депутати відхилили пропозицію уряду і всі 43,3 мільярда гривень, що були передбачені на фінансування будівництва й експлуатацію доріг у 2025 році, спрямували на фінансування потреб безпеки й оборони.

Крім того, проєкт бюджету на 2025 рік передбачає, що рівень мінімальної заробітної плати залишиться таким самим, як і цього року, і становитиме 8 тис. гривень на місяць. Прожитковий мінімум також не збільшуватимуть: 2 тис 920 гривень, як і було. Відповідно, мінімальний рівень Єдиного соціального внеску наступного року сягне 1 тис. 760 гривень.

«На жаль, не буде перегляду основних соціальних стандартів та гарантій (прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати, мінімальної пенсії). За оцінками, підвищення мінімальної зарплати на 100 гривень створило б додаткові видатки бюджету на 5,3 мільярда гривень», — заявив голова Комітету Верховної Ради з питань фінансів, податкової та митної політики Данило Гетманцев.

Найбільше суперечок у депутатів викликала закладена в проєкт державного бюджету на 2025 рік опція щодо виділення 13,3 мільярда гривень на зарплати прокурорам — винагороди працівникам прокуратури мали збільшитися на 25 відсотків.

Лобістами прокурорів у парламенті виявилися члени Комітету з питань правоохоронної діяльності. Народна депутатка з фракції «Слуга народу» Ольга Василевська-Смаглюк вважає, що логічно підвищити їм грошову винагороду, адже відбулася реформа прокуратури. На її думку, це зупинить відтік кадрів з правоохоронного органу. «Хтось перестраховує свою зарплату в 40 тисяч якимись інвалідностями фіктивними і виплатами за вислугу років, але не всім це вдається. Прокурор отримує 40 тисяч гривень. Тож досвідчені кадри йдуть у ті правоохоронні органи, які мають більші зарплати, — НАБУ та інші», — наголошує депутатка, слова якої цитує «Суспільне». Але ВР підтримала правку №155, яка скасовує підвищення зарплат прокурорів на 37%.

Згідно з регламентом, розгляд у другому читанні проєкту Закону про Державний бюджет України на 2025 рік завершується не пізніше 20 листопада, а остаточно прийняття — не пізніше 1 грудня.

Несподіванок не очікується. До другого читання зміни в конфігурації бюджету можуть бути мінімальними, вважає експерт з питань економіки, фінансів і податків Мережі захисту національних інтересів ANTS Ілля Несходовський. ■

ОГОЛОШЕННЯ

БЛАГОВ ОЛЕКСАНДР ВІТАЛІЙОВИЧ, 26 листопада 1995 року народження. Паспорт №001628081. РНОКПП 3502807893. Помер 20 жовтня 2024 року. Україна висловлює співчуття рідним та близьким померлого громадянина. Героєм слава!

КОЛІЗІЇ

Від пенсіонера до Ахметова

Виловити «тисячу» президента в непрозорості державної казни

Тетяна ПАРХОМЧУК

Фронт тріщить, кришиться, прогризається інтенсивними бойовими атаками, штурмами росіян. Наші командири з «нуля» спостерігають швидкі ротачії російських підрозділів рівня батальйону і бригад. Їхнє нове поповнення — добре екіповане, озброєне та зі свіжою бронетехнікою.

Водночас у росії стрімко зростають зарплати. Наприклад, оголошення про роботу пакувальника шоколадних батончиків «Снікерс» обіцяє 4 тис. 100 доларів на місяць, хоча рік тому така робота коштувала максимум 763 долари.

У відповідь президент України Володимир Зеленський пообіцяв тисячу гривень кожному через застосунок «Дія». Очевидно, готуючись до неминучого — виборів.

Тисяча гривень — і ні в чому собі не відмовляй

То що ж таке «Вовина тисяча» в Україні? Знущання з українців чи відсутність логіки та здорового глузду?

Нагадаємо, нещодавно президент України Володимир Зеленський заявив, що кожен українець зможе отримати по тисячі гривень від держави вже з 1 грудня цього року.

«Я доручив уряду запровадити з 1 грудня нову програму, яка буде відчутною для кожної сім'ї в Україні. ЄПідтримка для всіх наших людей — дорослі, діти, кожна сім'я в Україні. Тисяча гривень на людину — на родину це вийде по кілька тисяч гривень», — повідомив президент у своїй уже традиційній вечірній колісковій для дорослих.

Він зазначив, що ці кошти можна буде витратити на оплату українських товарів і послуг — на комунальні платежі, за електрику, на квитки від Укрзалізничці, на ліки, українські книжки, а ще — на донати для ЗСУ.

Раніше українці вже отримували тисячу гривень від держави, яку неформально називали «Вовиною тисячею», а офіційно — це «ЄПідтримка». Це було у 2021 році у розпал пандемії ковіду. Гроші переказували повністю вакцинованим українцям на віртуальні платіжні картки через «Дію».

Тоді уряд виділив на це 8 млрд. Кошти програми також можна було витратити лише за вказаним списком: на книжки, послуги у сфері культури, спорту чи пасажирські перевезення.

Тоді також проводилися аналогії з «Вітиною (Янукович) тисячею» та «Юліною тисячею». Остання була програмою виплат вкладникам Опцбанк СРСР, яку в 2008 році ініціював уряд Юлії Тимошенко.

Тоді на це витратили понад 5 млрд грн з бюджету, але виплати припинилися через світову фінансову кризу.

І якщо знову порівнювати «Вовину тисячу» з «Юліною» відносно курсу долара, то вона явно не на користь Зеленського. У 2008 році курс долара коливався у межах 5 грн за 1\$, у 2021-му — понад 34 грн, а сьогодні — в межах 41 грн. А це «аж» 24 долари.

Правильно крутити головою

Тож сьогодні українці принагідно згадують і про трірічної давнини збої у додатку «Дія», котрі спричиняли проблеми з авторизацією та отриманням сертифіката вакцинації.

І загалом сьогодні чимало знову кепкують, на кшталт, якщо правильно покрутити го-

ловою, то в «Дії» підтягнеться купюра в тисячу гривень у форматі pdf.

Експерти ж більш серйозно дискутують щодо доцільності такого кроку і чи не призведе це до ще більшої інфляції. Адже фон загального добробуту України такий, що необхідно було б добре пропрахувати, куди наразі найдоцільніше витратити ці несподівані гроші.

Низка економістів-аналітиків вважають, що видача цієї тисячі гривень може виглядати як наша згода на узаконення неналежащих стандартів та гарантій, які на сьогодні запроваджуються урядом.

Звісно, коли тобі щось дарують, відмовлятися не варто. Але яку мету переслідує цей процес? У ситуації, коли куди не кинь — скрізь провали, зате зі сценічним пафосом.

Сьогодні Україну на 60% фінансують союзники. Вітчизняна економіка за три роки війни не змогла перебувати своєю стратегією і почати виробляти внутрішній валовий продукт (ВВП) в обсязі, здатному забезпечити достатніми фінансовими ресурсами своїх громадян.

Скажімо, хоча б для того, аби вони не покидали Україну. Або не повертались в окуповані домівки.

На тлі заяви про «тисячу» голова правлячої партії «Слуга народу» Олена Шуляк заявила, що державна політика підтримки внутрішніх переселенців повністю провалена. Тому вони повертаються в окупацію. Це була реакція Шуляк на радість омбудсмена Дмитра Лубінця, що в Україні стає менше переселенців.

За її словами, не працюють дві держпрограми: «Відновлення та «Оселя. На наступний рік узагалі не передбачено їх фінансування. В той час, коли окупанти пропонують по 45 тисяч рублів компенсації за 1 кв. метр зруйнованого житла.

Народний депутат Дмитро Разумков, виступаючи з трибуни ВР, зазначив, що відсутність нормальної державної підтримки доводить переселенців до того, що вони повертаються в окупацію, бо там є хоча б дах над головою.

«Це не російське ПСО! Це визнають самі представники влади і навіть голова провладної партії! Влада провалила підтримку ВПО — вони не отримують пільг, вони не забезпечені житлом і роботою! Ще більше українців хочуть виїхати з держави, бо тут, крім війни, ще й ростуть податки і тарифи. А тих, хто вже давно проживає за кордоном, влада своїми діями спо-

Нова рятівна тисяча президента Володимира Зеленського.

нукає отримати іноземне громадянство і ніколи не повертатися на Батьківщину! Влада що, навмисно створює такі умови? Може, таким чином вона хоче «зекономити» бюджет? Але це провальна логіка, яка абсолютно не перетинається ні зі здоровим глуздом, ні з державницькою позицією», — вважає Дмитро Разумков.

Хто ще не заДіяний?

Нагадаємо, перед анонсом «тисячі» президент підписав закон про підвищення податків,

«Тисяча гривень» Зеленського говорить про тотальну безсистемність у державній політиці влади щодо доходів українців. Ми не хочемо наводити порядок з тим, що в нас, у найбіднішій країні Європи, є найбагатші люди в ЄС.

причому зовсім нерівноцінно оцінивши ситуацію в Україні. Адже великі монополії та холдинги — великий бізнес — фактично не потрапили в податкове зобов'язання.

І ця вибірковість дошкульно б'є по фінансах суспільства, яке живе в цифровому світі, обговорюючи в інтернеті всі деталі всього цього.

Ну і це ще одна спроба, аби оцифрувати всіх-всіх співвітчизників, заманивши в Дію.

Виплата тисячі кожному українцю — це половина суми, яку влада хоче зібрати з підвищення податків. За підрахунками чиновників, у нас у державі живе 31,7 млн людей. І всі вони можуть претендувати на цю виплату!

Цікавий нюанс — відгомін оцацислення тисячею гривень звучить і в історії підвищення податків. Коли з людей треба було забрати останнє, то нам розповідали, що армії не вистачає коштів і це робиться для Збройних сил України! Тобто влада підняла податки, знищила економіку, фактично завела її в тінь лише для того, щоб «спалити» за місяць половину очікуваних надходжень! Щоб люди віддали цю подачку на квитки «95 кварталу» чи книжки з промовами президента?

А на що мають витратити ці гроші військові, які в надваж-

ких умовах продовжують тримати оборону? На які концерти підуть мешканці, скажімо, Селидового і тисячі переселенців, які не отримують належної допомоги?

«Тисяча гривень Зеленського говорить про тотальну безсистемність у державній політиці влади щодо доходів українців. Ми не хочемо наводити порядок з тим, що в нас, у найбіднішій країні Європи, є найбагатші люди в ЄС. Однак на рівні держави починається роздача невідомих подарунків від влади. При-

римання та використання цих коштів. На сьогоднішній день з різних причин, починаючи від моральних і закінчуючи фізичними, далеко не всі українці можуть користуватися інтернетом, особливо додатком Дія. І при цьому нас примушують і заманюють, як хробаків на гачку, втягуючи у Дію. А якщо це буде правда, що це буде здійснюватися через програму кешбеку, то тоді це знущання в квадраті. Адже кешбек не узаконений.

«У законі немає такого терміну та цільових коштів у держбюджеті ні на цей, ні на наступний рік на кешбек. А чи не є ця тисяча вливанням невідомих коштів без цільового рішення змін до Держбюджету? У владі спробують розмити аферу, яка була запроваджена невідомо заради чого.

Складається враження, що з цими кешбеками та тисячами каламутиться система бюджетної державної казни, щоб списати колосальні гроші просто невідомо куди. А там розберуться чи ні — життя покаже. Тож необхідно дуже обережно ставитися до цієї начебто позитивної ініціативи», — резюмує експерт Сергій Кондрюк.

Купити... недорого

Водночас є ті, хто вітає ідею президента Зеленського.

Політолог і колишній депутат Ігор Попов назвав ініціативу глави держави правильною і вчасною. На його думку, саме так і потрібно агітувати, скажімо, пенсіонерів. Як раніше за вакцинацію, так і сьогодні за «хрестик» у виборчому бюлетені.

«Світовий досвід, а також локальні проекти в кількох наших містах показали, що для цієї цільової аудиторії матеріальні стимули є набагато ефективнішими, аніж обмежувальні», — вважає політичний експерт.

Ну звісно, якщо тримати в злиднях і пенсіонерів, і більшість навіть працюючого населення, то одноразова видача 24 доларів — це саме те, що кардинально покращить життя більшості. І, напевне, легалізує якусь фінансову задумку авторів цього соціального проекту. А ще це не дуже велика плата за підняття рейтингу президента. ■

Лариса САЛІМОНИВІЧ
Чернівецька область

■ НА ПРАВАХ РЕКЛАМИ

Інноваційний ресурс

В оновленій і комп'ютеризованій сесійній залі Глибоцької селищної ради працюють не лише депутати, а й школярі «малої IT-академії»

Чотири дні на тиждень Глибоцька селищна рада відчиняє двері учням, які мріють обрати професію, пов'язану з IT-індустрією. Ідея поєднати під одним дахом адміністративний і навчальний простори виникла після того, як в оновленій сесійній залі за підтримки Програми USAID DOBRE було встановлено 27 комп'ютерних систем. І оскільки депутати на засідання збираються лише раз на місяць, технічний ресурс вирішили використати для роботи «малої IT-академії». Згодом цей успішний проєкт громада продовжила з іншими донорами, завдяки чому недавно тут запрацювала ще й школа 3D-моделювання та робототехніки. Обидва інноваційно-технологічні хаби свідчать про максимальну відкритість місцевих управлінь, адже діти змалку отримують можливість користуватися усіма наявними у селищі ресурсами.

Одна зала — два простори

Багато років поспіль обладвані старшокласники Глибоцького ліцею їздили до Чернівців, щоб поглиблено вивчати обрані предмети в стінах Малої академії наук. Утім, коли сесійна зала місцевої селищної ради була оновлена і комп'ютеризована за підтримки Програми USAID DOBRE, виникла ідея запросити університетських викладачів до Глибоцької. «Це ж набагато простіше — возити професорів до нас, аніж учнів автобусом до Чернівців, — пояснює начальниця відділу економічного розвитку та інвестицій Глибоцької селищної ради Світлана Григоренко. — Діти навчаються у теплі і з новою технікою. Професори зазначили, що у нас створені добрі умови для занять».

Минулого року 25 перших вихованців IT-академії вже завершили вивчення повного курсу програми. Освоїли матеріал школярі по-різному. Дванадцять справилися з усіма завданнями на відмінно й отримали відповідний сертифікат. Ще тринадцять відвідували заняття, але осілили матеріал не в повному обсязі. Можливо, це мотивуватиме їх поглибити знання самостійно.

Цього року в «малій IT-академії» помітно збільшився набір. Тепер тут навчаються не лише десятикласники, як було раніше, а й учні 8 та 9 класів. Заняття — безкоштовні. Їх відвідують школярі з усіх сіл Глибоцької громади, оскільки до центрального селища регулярно курсують «маршрутки».

Комп'ютери і система для голосування, що завдяки Програмі USAID DOBRE були встановлені у сесійній залі, допомогли модернізувати і процес роботи депутатів. «Використання сучасних методів проведення засідань дозволяє економити паперову продукцію та час для друку матеріалів сесії, — каже Світлана Григоренко. — Відповідно, мета проєкту — це поєднання різних способів ефективного використання ресурсів, які дозволяють розширити можливість молоді, депутатського корпусу, працівників ради та жителів громади в цілому».

На закупівлю техніки Програмою USAID DOBRE було витрачено 874 тисячі гривень. Ще понад 262 тисячі гривень виділили із селищного бюджету. Проєкт, звісно, не з дешевих, але має далекоглядну перспективу. «Коли ми починали реалізовувати цю ідею, у нас в селищі було 11 мешканців, які працювали в IT-сфері. А зараз їх уже 24, — розповідає голова Глибоцької селищної ради Григорій Ванзуряк. — Усі вони зареєстровані як ФОПи і сплачують у нас податки. Вважаємо, що кількість «айтішників» зростає, у тому числі, й завдяки проєктам, які реалізуються в громаді. До того ж, ця спеціальність зараз дуже затребувана і забезпечує високий матеріальний рівень самим IT-фахівцям».

Ідею ефективно використати інноваційний ресурс схвально прокоментував і керівник Програми USAID DOBRE Брайан Кемпл на відкритті оновленої сесійної зали. «Я дуже радий нашому партнерству, — сказав він. — Ви придумали надзвичайно креативне рішення, яке дасть змогу використати ресурс із максимальною користю для громади. Інвестиція в розвиток людського капіталу — найраціональніше вкладення».

Своя «розумна» модель

Уже після першого року роботи IT-академії стало зрозуміло, що програмування — досить серйозна дисципліна, оволодіти якою може далеко не кожен учень. Із пів сотні бажаючих, що прийшли на заняття спочатку, залишилася половина. Й оскільки сфера комп'ютерних технологій включає багато інших спеціальностей, свій інноваційний хаб у Глибокій вирішили поповнити ще й такими напрямками як робототехніка і 3D-моделювання.

З коштами допоміг міжнародний грант, який Глибоцькій громаді пощастило виграти у Львові в умовах високої конкуренції. За словами Григорія Ванзуряка, на цей конкурс було подано більше сотні проєктів. До другого туру «дійшли» тільки 25. Але переможці, у свою чергу, отримали завдання підготувати протягом двох днів презентацію своїх ідей настільки творчо і цікаво, щоби потрапити до четвірки фіналістів. Глибоцькій громаді допоміг вже діючий проєкт, реалізований разом із Програмою USAID DOBRE. «Рішення поєднати депутатський простір з дитячою IT-академією задля ефективного використання наявної комп'ютерної техніки було сприйнято донорами як важливий неординарний проєкт, — розповідає голова селищної ради. — Так нам вдалося значно розширити свій інноваційний IT-хаб, де тепер проходять заняття з програмування, робототехніки і

В IT-школі навчаються діти не тільки з Глибоцької, а й із сусідніх громад.
Фото надане Глибоцькою громадою

3D моделювання».

Новий IT-простір вирішили облаштувати у просторому приміщенні — колишньому кабінеті голови райдержадміністрації. Для цього закупили стартові набори, що дозволяють працювати з програмою «розумний дім» і самостійно створювати різні моделі. «Одним із найбільш захопливих напрямків є заняття з 3D моделювання, — розповів директор Глибоцького ліцею і керівник ГО «Простір розвитку громад» Дмитрій Глобак. — За допомогою професійного 3D принтера, придбаного в рамках проєкту, учасники навчаються створювати тривимірні моделі, які згодом перетворюються на фізичні об'єкти. Також маємо плани облаштувати ще й тік-ток-студію. Це відкриває перед дітьми нові горизонти в таких сферах як дизайн, інженерія та виробництво. Тобто, ці заняття не лише допомагають молоді освоїти сучасні технології і обрати майбутню професію, а й надихають на творчість та інновації».

Наразі IT-хаб працює чотири рази на тиждень — у середу, четвер, п'ятницю та суботу. Розклад складено так, щоби школярі мали змогу відвідувати за бажанням усі заняття. До Глибоцької приїжджають діти й з інших громад, адже потенціал двох інноваційних просторів досить високий.

Щоби залучити ще більшу кількість учнів, Григорій Ванзуряк і Дмитрій Глобак мають намір об'їхати усі сільські школи Глибоцької ТТ і запросити на заняття в IT-хабі тих, хто ще вагається. Поїдуть з ними й учні, які вже встигли створити власних робіт і 3D-моделі. Можливо,

якісь елементи вдасться роздрукувати на принтері для начотної популяризації перспективної професії.

Модель майбутнього

Усі проєкти, які були реалізовані у Глибокій за участю Програми USAID DOBRE, ухвалювалися після вивчення побажань не керівництва громади чи депутатів, а місцевих жителів. Один із таких моніторингів проходив кілька років тому. Тоді у молоді запитали, що б вони хотіли бачити в селищі перш за все. Більшість проголосувала за відкриття басейну.

Але минав час, і їхні вподобання різко змінилися. «Сьогодні діти хочуть програмувати, створювати щось своїми руками, складати, знімати, — каже Дмитрій Глобак. — Можливо, це пов'язано не лише з розвитком технологій, а й із ситуацією, що склалася в країні. Адже якби там не було, наші учні мовою чи свідомо отримують інформацію із зони бойових дій і бачать, що грає той, хто більш технологічний, інтелектуальний і загалом розумніший. Заняття ж робототехнікою дуже близьке до створення пристроїв, які без участі людини можуть розмінювати території чи, наприклад, перевозити поранених».

Для більш ґрунтовної практики у селищі теж є певні умови, бо нещодавно тут налагодили виробництво дронів для ЗСУ. Ініціатором ідеї виступив керівник у справах Глибоцької селищної ради Ілля Лопуляк. У майбутньому команда волонтерів планує залучити до роботи вихованців IT-хабу. «Коли ми розширимо виробництво, то хочемо запроси-

ти до співробітництва старшокласників, — повідомив Ілля Лопуляк. — Складання БПЛА і керування літальними апаратами було би суттєвим доповненням до шкільних предметів».

Сьогодні Глибоцькій громаді за підтримки Програми USAID DOBRE вдалося реалізувати вже декілька успішних проєктів. Йдеться про сироварню «Добрий газда», яка об'єднала людей, котрі вирощують малу та велику рогату худобу; забезпечення шкіл сучасними спортивними тренажерами; посилення діяльності місцевого комунального підприємства тощо. Суттєву підтримку донори надали і Молодіжній раді громади, яка тепер має у своєму розпорядженні намет, стільці та вуличний кінотеатр для проведення публічних заходів.

Ще одним надбанням тривалої співпраці Григорій Ванзуряк назвав отриманий управлінський досвід, який невеликому селищу хоч і дався непросто, але приніс вагомі результати. «Партнери з Програми USAID DOBRE постійно підтримують нашу активність, — каже він. — Їхні фахівці постійно мотивують нас шукати нові підходи в роботі й реалізовувати нові ідеї».

Матеріал підготовлений редакцією газети на замовлення Українського кризового медіа-центру та став можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст у відповідальності Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи Уряду Сполучених Штатів.

■ ВИКЛИКИ

Покоління, загартоване війною

У Києві відбувся 10-й безпековий форум

Олеся МАЗУРКОВА

Це перший такий захід після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, організований фондом Арсенія Яценюка «Відкрий Україну» у співпраці з офісом НАТО в Україні та за підтримки Національного демократичного інституту і представництва Фонду Фрідріха Еберта в Україні. Інституційним партнером виступила Атлантична Рада.

Цьогорічною темою форуму обрали Generation W — покоління українців, загартоване війною, готове захищати та бути свідками змін. За словами журналістки та модераторки Яни Брензей, символічна літера W також вказує на єдність — «два тебе», що підкреслює солідарність української молоді, зібраної на форумі. Після виконання гімну на сцену вийшов голова Київського безпекового форуму, прем'єр-міністр України 2014—2016 років Арсеній Яценюк. Він щиро подякував молоді та військовим, завдяки яким можливо проводити подібні заходи. Метою форуму пан Яценюк визначив не лише обмін досвідом зі спікерами, а й можливість почути голоси молоді, яка стане опорою для відбудови країни. Так розпочався ювілейний, десятий, форум — платформа для обговорення майбутнього України.

Помічниця генсека НАТО Марі-Доха Безансено: шлях України до членства в Альянсі є незворотним

Місяць тому Марк Рютте став новим Генеральним секретарем НАТО — його попередник Єнс Столтенберг залишив посаду у зв'язку із завершенням повноважень. Рютте одразу поїхав до України, демонструючи таким чином свою підтримку. Через два тижні у штабквартирі НАТО він організував зібрання міністрів оборони, де з'явилися всі 32 міністри плюс ще одна офіційна особа — президент України Володимир Зеленський. Там Рютте висловив своє бачення ситуації в трьох ключових пріоритетах:

— перший — заклик до всіх членів альянсу інвестувати в оборону, аби не піддавати сумніву здатність НАТО протистояти будь-якій загрози;

— другий — підтримка України та боротьба проти російської агресії, а також уникнення втоми від війни;

— третій — зростаючі глобальні виклики для євроатлантичної безпеки та поширення гібридних загроз.

За словами Марі-Дохі Безансено, шлях України до членства в НАТО є незворотним. Ще ближчим, ніж раніше, цей процес робить комплексний пакет допомоги Україні, що був узгоджений минулого саміту, — 40 мільярдів євро військової допомоги Україні в 2025 році, а також підтримка та підготовка кадрів від командування НАТО.

На саміті також ухвалили рішення створити центр вивчення досвіду в Польщі, де досліджуватимуть розвиток Збройних сил України та їхні інновації, запроваджені за останні місяці.

Наостанок помічниця Генсека заохотила молодь продовжувати робити свою справу та разом з НАТО працювати проти воєнної втоми.

Покоління українських воїнів

Свобода для спікерки Ярини Черногуз — військової медикіні, розвідниці ЗСУ та поетеси — це обов'язок і відповідальність, оскільки без цих двох складових, на її думку, власне поняття свободи людини нав'язує хтось інший — до прикладу, сильний диктатор. Вона вважає, що в освітніх закладах молоде покоління повинні біль-

ше готувати до оборони держави, аби в них у майбутньому був шанс не захищатися від росії.

«Потрібно робити так само, як це зараз робить росія, — пропагувати залучення молоді до війни, інакше замінювати втомлених захисників буде нікому... Кожна молода людина в цій державі повинна думати, яку бойову спеціальність їй обирати. Тому що будь-яка людина, залучена в процес оборони, навіть якщо це навчання, вже відчуватиме себе частиною спільної справи. Нині молодих людей намагаються відмежовувати від цього, і якщо так продовжиться, то це буде покоління «готових прийняти капітуляцію».

Геннадій Коваленко — Директор департаменту міжнародного співробітництва Міністерства оборони України — щойно повернувся з Одеси, де з колегами приймав міністра оборони Норвегії Бйорна Аріля Грама. Після візиту до центру реабілітації військослужбовців та брифінгу щодо ситуації з безпекою він оголосив про черговий пакет допомоги з боку Норвегії в 500 млн євро, які включають літаки F-16 та системи NASAMS. Також норвезька сторона заявила про інвестиції, за прикладом Данії, в оборонну промисловість України.

Карло — сержант 3-ї ОШБр, який долучився до українського війська з Фінляндії — поділився своєю мотивацією продовжувати воювати на боці України вже третій рік поспіль: «Це мій підрозділ, мої побратими та посестри, вони — моя сім'я. Тут я знайшов своїх людей».

Він вважає, що молодь повинна готуватися до служби або роботи все що можна в тилу.

Олександра Матвійчук, голова правління центру громадянських свобод та лауреатка Нобелівської премії миру, відповіла на декілька запитань Арсенія Яценюка.

■ Чи є якась перспектива створення окремої спеціальної міжнародної інституції, яка притягне росію до відповідальності за вчинені злочини?

— Зараз немає міжнародного суду, який би покарав росію за війну проти України. Два роки триває робота зі створення спеціального трибуналу з агресії, і більш ніж 40 країн у координаційній групі обговорю-

Вступне слово Яценюка.

Фото з сайту yatsenyuk.org.ua.

ють, як він має постати. Створили міжнародний центр у Гаазі з розслідування злочинів агресії — коли спецтрибунал буде створений, йому не потрібно буде починати з чистого аркуша. Тому цей процес треба рухати далі. Кілька тижнів тому в Австрії відбулася зустріч коргрупи, де ухвалили рішення, що буде створено спеціальний трибунал на рівні регіональної міжнародної організації — в рамках Ради Європи.

На даному етапі триває суперечка стосовно природи цього суду: створити його як міжнародний чи гібридний. Лише міжнародний суд може подолати імунітет, який путін має за міжнародним правом. І, на жаль, є частина партнерів, у тому числі з Великої сімки, які наполягають, аби цей суд створили як гібридний та щоб путіна вивели з-під юридичного переслідування за злочи-

саци виплачуватимуть лише тим людям, котрі постраждали після 24 лютого 2022 року. Інша проблема — де брати гроші. Один зі шляхів — часткове використання заморожених активів росії, які досі розміщені в країнах Великої сімки.

Вибори в США

Модераторка зустрічі Шелбі Магід, яка є заступницею директора Євразійського центру Атлантичної ради, уже на самому початку вичерпно охарактеризувала розмову зі спікерами — вони й самі точно не знали, що відбудеться на виборах.

Браян Вітмор — старший науковий співробітник, нерезидент Атлантичної ради — зауважив, що президент Байден (як представник покоління кінця Холодної війни) дотримується мантри «не ескалювати у війні з росією». Він також припускає, що Камала Гарріс провадитиме

адміністрація Трампа, так би мовити, «здасть» Україну.

Зараз ми бачимо, що адміністрація Джо Байдена не дозволяє українцям використовувати далекобійну зброю, аби стріляти вглиб росії. І пан Гербст підозрює, що команда Гарріс притримуватиметься приблизно такої самої позиції.

Курт Волкер — постійний представник США в НАТО та колишній спеціальний представник США у переговорах щодо України (2017—2019 рр.) — зауважив, що Трамп не хоче провалу, де за його влади Україна зазнає поразки, а відповідальність ляже на його плечі. Коли йшлося про виведення військ з Афганістану, Трамп погодився щодо цього з Байденом, та за своєї каденції робити це відмовився, оскільки розумів, як таке рішення вплине на його репутацію. Так само і з Україною — Трамп не бажає її програшу, проте має таку думку, як досягнення миру через силу. Він вважає, що причина початку повномасштабного вторгнення росії — слабкість США, тому «Америку знову потрібно зробити сильною» і довести це путіну.

Браян Вітмор додав: «Кожен раз, як путін відкриває рота, він бреше». Саме тому він радить дивитися на вчинки путіна та росії. Вона намагалася допомогти трампівській кампанії своїми кампаніями дезінформації, що абсолютно не дивує, згадуючи риторіку Трампа. Російські джерела Вітмора повідомляють йому, що путін надає певну перевагу саме республіканцям, оскільки переконаний, що в разі їхньої перемоги з'явиться можливість «двом крутим хлопцям домовитися між собою» без відволікань на права людини, цінності і таке інше. Це все не є традиційною республіканською політикою, що, у свою чергу, спровокувало б хаос, який, як ми вже побачили, росії і потрібен. ■

Кожна молода людина в цій державі повинна думати, яку бойову спеціальність їй обирати. Тому що будь-яка людина, залучена в процес оборони, навіть якщо це навчання, вже відчуватиме себе частиною спільної справи.

ни агресії. Ми вже витратили величезні зусилля, аби створити спеціальний трибунал з агресії, а цей трибунал у підсумку не матиме права притягнути до відповідальності найбільш відповідальну людину — володимира путіна.

■ Що є в світовій системі координат із притягнення росії до економічної відповідальності?

— Минулого року було засновано інститут на основі міжнародної угоди, укладеної в рамках Ради Європи, США та інших країн, що й розпочав процес створення міжнародного реєстру збитків. Одна з проблем — Україна та міжнародні партнери погодилися, що компен-

більш рішучу політику як людина молодшого покоління.

Політику Трампа Вітмор назвав непередбачуваною, не пов'язаною з жодними процесами чи міжміністерською взаємодією, в чому американці впевнилися під час його президентства в 2016—2021 рр. Він вважає, що трампівський підхід до України буде так само хатичним і непередбачуваним.

Джон Гербст — директор Євразійського центру Атлантичної ради, колишній посол США в Україні (2003—2006 рр.) — не бачить різниці в показниках Гарріс і Трампа. Є думки, що Камала продовжить політику Байдена, а водночас

■ СИЛЬНІ ДУХОМ

Необмежено цілеспрямований

Тіло 20-річного Олега Сергачова з Полтавщини після перенесеного в дитинстві енцефаліту повністю паралізоване. Однак хлопець не змирився з долею і щодня доводить, що жити можна повноцінно, а людським можливостям немає меж

Ганна ВОЛКОВА

У свої 20 Олег Сергачов із села Вельбівка Миргородського району на Полтавщині отримав уже чотири досить затребувані онлайн-професії: Instagram-маркетолога, таргетолога, Direct-менеджера та NFT-спеціаліста. Нині освоює ще дві — розробника Telegram-ботів і спеціаліста з товарного бізнесу. При цьому має лише атестат про середню освіту. Причому дев'ять років він навчався вдома й два — дистанційно у Гадяцькій школі №3. Закінчив школу з середніми оцінками. Ба більше, хлопець здобув освіту й заробляє собі на життя за допомогою лише... великого пальця на лівій нозі. Адже він змалечку після перенесеного енцефаліту паралізований.

«Маркетолог, який працює одним пальцем лівої ноги» — так він представляється у соціальних мережах. Рухомий інтелект і рухома душа в нерухомому тілі

Наше інтерв'ю відбувалося в письмовому форматі, оскільки Олег має ще й значні вади вимови і переймався тим, що я його не зрозумію. А я, навпаки, хвилювалася за те, що йому важко друкувати. «Чомусь більшість думає саме так, але це хибна думка. Я можу втомитися після години роботи, але досить відпочити 5-10 хвилин, і знову працюю без проблем», — написав мені Олег у Telegram. Отак, як є, — грамотно, з усіма розділовими знаками.

Цьогоріч Олег збирався вступати до вишу, вже навіть документи подав на факультет психології. А потім передумав. Каже, навіщо витрачати п'ять років свого життя, щоб отримати диплом? Адже зараз є купа курсів, на яких можна всього за три місяці опанувати практичні знання.

— Згодом куплю курси з психології в міжнародній школі Expert. Психологія для мене дуже важлива, оскільки я часто працюю з людьми і мені потрібно розуміти кожного. Дуже хотів би також покращити свою вимову, — ділиться своїми планами на майбутнє Олег Сергачов.

Багато хто називає його українським Ніком Вуйчичем. Бо є в цього маленького хлопця з неслухняним тілом і вагою всього 35 кілограмів така велика сила духу, така жага до життя, що це надихає всіх, з ким він спілкується. Усіма своїми вчинками він доводить: не існує бар'єрів, які неможливо було б подолати. Що можна заробляти на гідне життя, працюючи єдиним пальцем на нозі і, звісно, головою. І що можна бути щасливим у стосунках, навіть якщо на побачення тебе привозять у кріслі колісному.

...Олег — четверта дитина в родині. У нього є три старші сестри, які живуть окремо, і молодший дев'ятирічний братик Дениско, з яким у нього особливий духовний зв'язок.

Він народився абсолютно здоровим хлопчиком, але у півтора року пережив енцефаліт. Хвороба спричинила порушення нейронних зв'язків і як наслідок — тяжку інвалідність. Лікарі давали невтішні прогнози: не буде говорити, мислити й навіть сидіти.

Інтелект Олега, на щастя, не постраждав.

Можливо, якби батьки займалися реабілітацією хлопчика з дитинства, він мав би кращий фізичний розвиток. Однак, коли він потрапив на огляд до столичних фахівців, ті лише розвели руками: надто пізно.

Подробиці того, чому здібний підлі-

ток з обмеженими можливостями роками перебував у чотирьох стінах і практично не розвивався, ми опустимо.

Зовсім інше життя почалося в нього після того, як сусідкою родини стала Світлана Новікова. П'ять років тому жінка перебралася з Києва до Вельбівки. Педагог та психолог за фахом і просто небайдужа людина, вона одразу ж забила на сполох: беззахисну дитину треба витягувати з тієї безвиході, в якій вона опинилася. На той момент батько багатодітної сім'ї помер, а мама не могла впоратися з життєвими обставинами. Світлана пропонувала сільській владі оформити Олега в спеціалізований заклад, але з оформленням, сказали чиновники, багато мороки, це додаткові витрати, та і узагалі, дитині краще погано вдома, аніж добре в інтернаті.

— Певно, це той випадок, коли бюрократизм чиновників перетворився на плюс, — усміхається пані Світлана. — Олешки, де був єдиний в Україні інтернат для таких людей, на жаль, потрапили під окупацію...

Щоб яось розширити світ для Олега, родина Новікових подарувала йому насамперед смартфон. На диво, він його досить швидко опанував і, коли йому була потрібна якась допомога, телефонував.

А допомога хлопцеві з тяжкою формою інвалідності потрібна постійно і в усьому, адже він не може самостійно ні поїсти, ні одягнутися, ні сходити в туалет...

Світлана підключила до боротьби за Олега місцеву громадськість, волонтерів, вірян з Києва. Благодійники подарували йому комп'ютер, і він став хлопцеві інструментом для навчання й заробляння грошей. На зібрані ж кошти Світлана знайшла хлопцеві доглядальницю. Але та затрималася на роботі недовго — по-перше, її хазяйнування не подобалось мамі Олега, по-друге, родичі доглядальниці були проти втручання, як вони вважали, у чужу сім'ю.

— На щастя, в Олега рухома душа, рухомий інтелект і рухоме серце, — відгукується про нього Світлана Новікова.

Це можна назвати дивом, але минуло зовсім небагато часу, й Олег за допомогою волонтерки Віталіни Пінчук відкрив ФОП. На той час йому було всього 17. За сприяння Світлани Новікової місцеве сільгоспідприємство взяло його на роботу. В обов'язки хлопця входило просувати агрофірму в соціальних мережах.

Нові професії освоює методом тикку

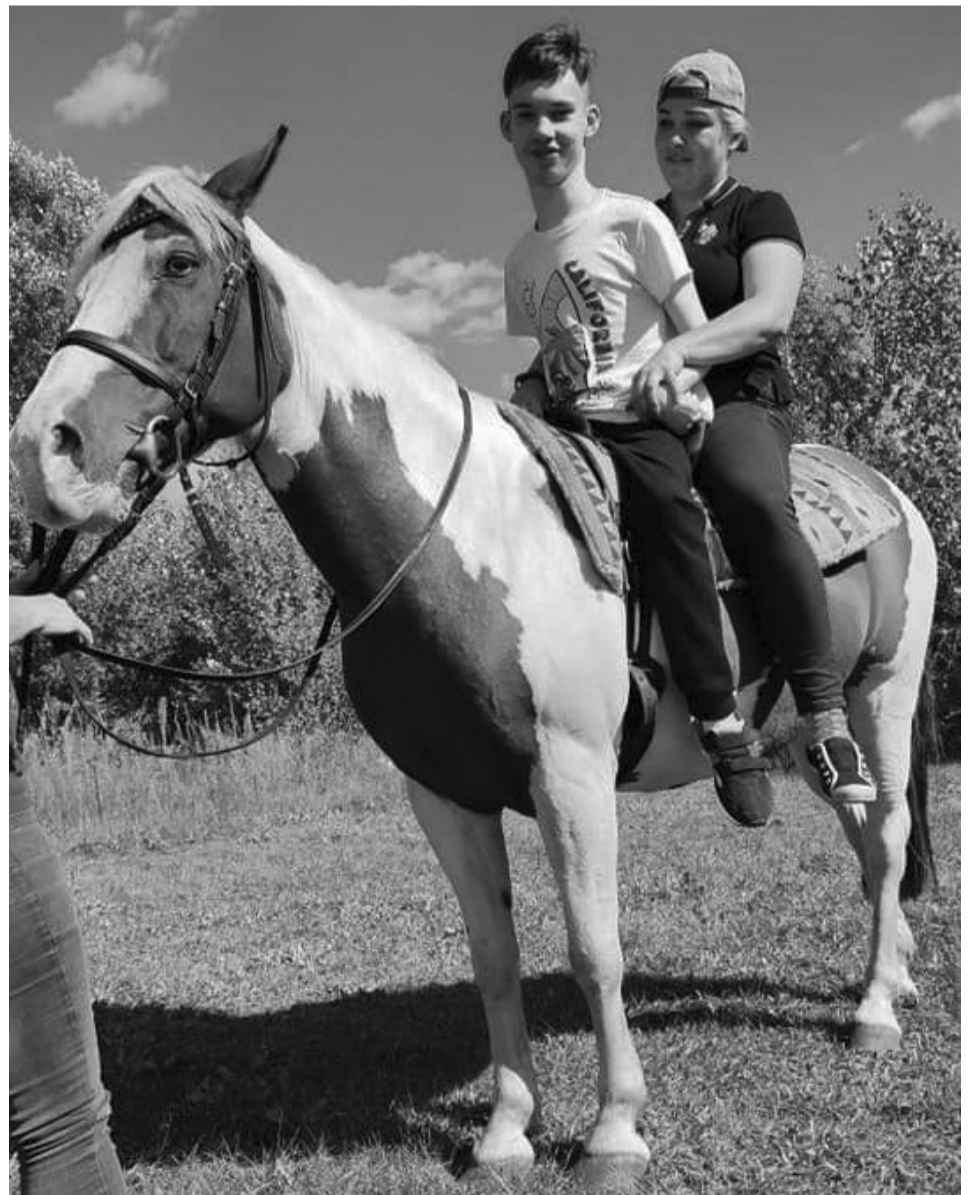
— Зі своєї першої зарплати в 6 тисяч гривень, яка приблизно дорівнювала моїй пенсії, я придбав собі кеди Converse, про які давно мріяв, — згадує Олег. — А ще у складчину з мамою купили Денисові планшет.

Однак я не затримався довго на роботі, бо мені було нецікаво. І вже невдовзі знайшов іншу. Причому спочатку уявлення не мав про неї. Так сталося, що знайома мені власниця бухгалтерської компанії «Твій звіт» поцікавилася, чи вмію я розробляти боти. Я відповів, що спробую. Методом тикку, логіки, інформації з інтернету такі створив той бот і був щасливий, що опанував новий інструмент для заробітку. Перше завдання фірми виконав доволі швидко. Пізніше отримав ще кілька замовлень на розробку Telegram-ботів.

Хлопець також працював на Pro.ua, у книжковому магазині Zobibook, був Direct-менеджером виробників 3D-шпалер. На останній роботі був зайня-

Олег Сергачов.

На заняттях з іпотерапії.

Фото надані Олегом Сергачовим.

тий повний робочий день з понеділка по суботу. Щодня у нього було до пів сотні клієнтів, яких він консулював, оформлював від них замовлення. Йому навіть надходили пропозиції навчати інших менеджерів.

Олег не без гордості зазначає, що жодного разу не провалив дедлайни: завжди вчасно справлявся із завданнями, попри короткі терміни здачі проекту й відсутність світла.

Перші онлайн-професії з просуван-

Олег і його кохана дівчина Настя.

Комп'ютер як доступ у «великий світ».

бізнесу в інтернеті хлопець опанував у столичного блогера та підприємця Влада Яська.

— Я був вражений цілеспрямованістю свого учня, — говорить Влад. — Приклад з Олегом має закрити роти всім жebraкам, які просять дати їм курс безплатно чи дати грошей. Паралізований хлопець із села друкує лише пальцем ноги, не може говорити, може лише слухати... Почав навчатися у мене в 17 років і невдовзі написав, що отримав від свого першого клієнта 180 доларів.

— Олег — мій підписник, маркетолог, — додає блогер і власник онлайн-школи з маркетингу Ігор Рорк (Скорик). — Якось він повідомив мені, що в нього з'явився клієнт на 800 доларів, і спитав, чи етично вести його, якщо він працює з його прямими конкурентами. Олег розвивається фінансово, не будучи злим комерсантом. Навпаки, як на мене, занадто заморочується. Він упертий і скромний.

Лишень вдумайтеся: людина заробляє на життя одним пальцем лівої ноги! На зароблені кошти самостійно орендує квартиру, найняв собі помічників і в цілому сам себе забезпечує. Ну це просто очманіти, як можна використовувати власні можливості! Це людина, яка надиhaє!

Претендент на розробника Telegram-ботів або Direct-менеджера

■ **Ти так легко змінюєш місяця роботи... Чому?**

— Я шукаю себе. На сьогодні також безробітний. Наразі шукаю роботу розробника Telegram-ботів або Direct-менеджера на повний робочий день. Кілька днів тому брав участь у великому конкурсі на посаду Direct-менеджера. Був у п'ятірці кращих, але далі, на жаль, не пройшов.

■ **Твої фізичні обмеження не є причиною у відмові в працевлаштуванні?**

— Буває по-різному. Іноді мені відмовляють — бояться, що неякісно чи неоперативно виконаю роботу, а іноді говорять, що зателефонують, і на цьому все закінчується.

■ **Як тобі спало на думку заробляти гроші в інтернеті?**

— А що, в мене є інші варіанти? Як тільки благодійники подарували мені смартфон і ноутбук, а компанія «Аватор» провела позитивний безплатний інтернет, так я й почав працювати. Тепер користуюсь смартфоном та ноутбуком, які придбав за власні кошти. А перший телефон Nokia X2-02 мені подарував один депутат, коли мені було шість років. Я й свого молодшого брата навчив користуватися гаджетами...

Зараз у своєму телеграм-каналі провожу подкасти з різними людьми про історії успіху та залежності, на теми релігії та історії. На цьому не заробляю, бо маю велику аудиторію. Іноді навіть іду в мінус, роблячи підписникам усілякі подарунки, щоб привернути більше уваги.

Найближчим часом планує також подкасти про булінг та стани аутизму. А зі своїм психологом пані Ганною Волковою з Кривого Рогу думаємо записати спільний подкаст про втрату чоловіків на війні. В ньому йтиметься про те, як жінці пережити цю втрату і, головне, як пояснити дитині, що батька вже немає.

■ **Ти не справляєшся самостійно з психологічним навантаженням?**

— Іноді так складаються обставини, що не просто руки опускаються, а навіть суїцидальні думки з'являються. Чесно. У мене зараз ні роботи, ні коханої дівчини, купа боргів, через що не можу рухатися вперед. Сиджу в чотирьох стінах у селі, мені дуже некомфортно жити з мамою. Тому я почав шукати психолога. Але й тут мене чекали невдачі — далеко не всі хотіли працювати за моїм запитом. Пані Ганна погодилася спробувати допомогти мені. Завдяки онлайн-заняттям з нею я більше став розуміти себе, свої бажання. Тепер легше переживаю труднощі, навчився тамувати внутрішні рани, боротися з болями та страхами.

Пані Ганна мене розуміє й підтримує.

Щоб сходити в туалет, викликав таксі

■ **Ти й з дівчатами знайомишся в інтернеті? — цікавлюсь у свого співрозмовника.**

— Так, зазвичай на сайтах знайомств. Але коли жив у Гадячі, то міг без проблем під'їхати до дівчини й наживо з нею познайомитися. Я не боюсь ні дівчат, ні їхніх відмов.

Олег поки що бачить себе у вільних стосунках. У них, каже, менше нервів.

— Але якщо у майбутньому в мене з'явиться нове кохання і якщо моя дівчина захоче працювати чи розвиватися, я не заперечуватиму. Та все ж основним захисником і годувальником буду я, — заявляє хлопець.

Перший раз він закохався в 14 у старшу за себе дівчину, і це було в релі. Інша, з якою вони досить довго були знайомі віртуально, просто розкручувала його на гроші. У стосунках з Аліною були і романтика, і ревності, і сварки...

— З Аліною ми деякий час спільно проживали в Гадячі. Ініціатором цього був я — знайшов квартиру в місті, взяв на себе оплату... На жаль, щастя тривало всього місяць. Після розставан-

ня з коханою дівчиною я цілий рік жив один. Повертатися у Вельбівку не хотів. Тож став шукати помічників, які доглядали б мене й підтримували порядок у квартирі. Доглядали всі, хто міг: і двоюрідний брат, і друзі, й колишня дівчина, і просто випадкові люди. До речі, соціальний працівник мені не підходить, бо він працює за графіком у певні дні, й то всього годину.

Одного разу зі мною нікого поруч не виявилось, а мені треба було в туалет. Тому я викликав таксиста й попросив його допомогти мені. Він допоміг, а йому заплатив — і чоловік поїхав.

Мораль: хоч би яка дупа у вас сталася — жартайте, фантазуйте та креативте, тому що з будь-якої дупи є вихід і сльози або сварки тут не допоможуть.

В Олега було ще одне кохання — Анастасія. Дівчина погодилася розповісти «Україні молодій» про свої стосунки з ним.

— Ми познайомились на платформі для знайомств у Telegram. Про фізичний стан Олега я знала із самого початку, бо в анкеті він прикріпив свої фото. Мені було цікаво дізнатись, що це за людина, як він може набирати тексти на телефоні, бо здавалось, що це неможливо.

Доволі швидко у мене виникли до нього почуття. Мене привабило те, що, незважаючи на обставини, хлопець завжди був на позитиві й випромінював оптимізм. Вразила допитливість, щирість, уміння вести діалог, велика жага до життя, бажання рухатися вперед та навчатися нового. Далеко не кожен фізично здоровий може стільки, як Олег.

Згодом ми познайомились у реальному житті. З ним було комфортно ментально, але я зрозуміла, що переоцінила себе, бо не була готова до випробувань, які треба було долати щодня. Я не могла йому дати всього, чого він потребував.

Ми лишилися друзями.

Щоб подолати страх висоти, зважився на джампінг

— Олег — доволі самостійний у тому просторі, який йому доступний, — каже Світлана Новікова. — Він із задоволенням займається громадською діяльністю. Поки жив у Гадячі, місцеві активісти залучали його до інспектування доступності міської інфраструктури. Виявилось, що люди з особливими потребами не могли потрапити до одного з маркетів, бо власники велосипедів прив'язували їх просто на пандусі. Олег вказав на цю проблему директорів магазину, і її вже вирішили: біля торгового закладу розширили велопаркінг, установили кнопку виклику персоналу,

якою користуються маломобільні громадяни.

Завдяки висновкам Олега міськрада включила у план реконструкції тротуари і дороги в центрі міста, які він також моніторив. У деяких місцях буде перекладено тротуарну плитку, в деяких — понижено бордюри.

Ми провели з ним низку мотиваційних зустрічей у шкільних та трудових колективах. Олег дуже сумлінно до них готувався. Присутні на зустрічах були вражені його силою волі.

Я прагну підтримувати і розвивати в ньому самостійність, тому говорю Олегу: «Пробуй робити сам, а якщо вже щось не вдається — звертайся до мене, я поряд».

У нього все, на щастя, виходить. Інколи він робить помилки. Але ми домовилися так: кожна помилка — це набутий досвід, тому не варто розчаровуватися. Буває, пише: «Набутий досвід коштував мені сьогодні тисячу гривень». І ставить смайлик.

Наразі хлопець знову у Вельбівці, біля мами, але мріє перебраться до міста, де більше можливостей для самореалізації.

— У селі мені дуже сумно та нудно. Я 24/7 удома, у чотирьох стінах, наживо ні з ким не спілкуюсь, окрім мами та брата, дуже мало гуляю... Ось у місті було набагато краще! Я працював, гуляв, проводив мотиваційні зустрічі в різних закладах, заводив нові знайомства, знімав соціальні відео... Це було дуже круте життя!

У юнака, який живе в паралізованому тілі, ще багато нереалізованих планів.

— Безмежно хочу стрибнути з парашутом і влаштувати фотосесію з пітоном і з тарантулом. Я дуже боюсь змії та павуків і хочу йти назустріч своїм страхам, — зізнається Олег. — До речі, висоти і води я теж боюсь, тому в червні цього року за підтримки команди «Безмеж» здійснив банджі-джампінг з 26-метрового мосту в Києві й відчув неймовірний приплив адреналіну, який буває у вільному падінні. А ще хочу потрапити на Балі...

Мій досвід показує, що жити з важкою формою інвалідності мега складно, але можливо, — підкреслює хлопець. — Я прагну жити повноцінним життям. Для мене це можливість не залежати від інших. Можливість навчатися, працювати, вільно подорожувати...

В Олега Сергачова є ще дві набагато прозаїчніші мрії — мати візок з електроприводом й асфальтову дорогу від дому у Вельбівці до центральної вулиці з твердим покриттям... ■

■ ДІАСПОРА

Пісенна мандрівка Бразилією: знак з писанкою і пам'ятник Тарасу Шевченку

Два тижні й понад століття української культурної дипломатії в далекому краю, із заїздом в Аргентину та Парагвай

Руслана ЛОЦМАН, заслужена артистка України, доцент Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Понад 600 тисяч населення українського походження живе у Бразилії. Вперше пропозицію туди поїхати — на щорічний фестиваль української культури, який проводить наша громада в штаті Парана, — я отримала ще до повномасштабного вторгнення росії в Україну. Позналилися з президентом Українсько-Бразильської центральної репрезентації Віторіо Сиротюком спершу по телефонному дзвінку, а пізніше — наживо, коли він приїздив до Києва зі своєю дружиною Еліаною.

У стосунках цієї пари відчуваються повага, гармонія та взаємодопомога. Нещодавно я відчула це тепло в їхньому домі, коли вони приймали мене так гостинно, як свою родичку. В будинку все пов'язано з Україною: на столі — вишита скатертину, на стінах — картини на козацьку тематику, на полицях у вітальні — книги про нашу історію та традиції, поезія відомих українських письменників, глиняний посуд, писанки, безліч сувенірів.

У Сиротюків жили всі артисти, які раніше приїжджали на український фестиваль до Бразилії. Цього року на два тижні оселилася я. Стільки тривав фестиваль, присвячений Незалежності України та Дню Української громади в Бразилії, який визнано національним святом на державному рівні.

Її величність Українська Пісня покликала мене в цей далекий край єднати українців усього світу. Ми провели концерти у Куритибі, Прудентополісі, Пауло Фронтіні (штат Парана), Папандуві (штат Санта-Катаріна). Зустрілися з народними хоровими, танцювальними колективами, бандуристами, учнями шкіл, майстрами писанкарства, вчителями української мови та співів.

Зупинка перша: Куритиба

Спочатку ми відвідали Український меморіал, Товариство українців Бразилії, Українську школу імені Лесі Українки, клуб «Полтава», головний офіс Українсько-Бразильської центральної репрезентації. Зустрілися з депутатським корпусом ради штату Парана, де з-поміж списку впливових політиків сучасності є представники з абсолютно українськими прізвищами; заспівали депутатці Марті Гудуляк гуцульських коломийок та запросили поважних гостей на Український фестиваль, який стартував у Куритибі.

Того ж дня ми познайомилися з Філіпом Орициним — президентом Товариства українців у Бразилії, яке існує з 1922 року і об'єднує в собі Українську суботню школу імені Лесі Українки, танцювальний та хорівий колектив «Барвінок». Пан Філіп є також керівником названого хору, який вже 94 роки функціонує та пропагує традиції українського співу в далекій Бразилії.

Ми мали виступ з хором «Барвінок» на сцені театру Sesc da Esquina, де урочисто відкривали концерт з нагоди Дня Державного Прапора України. На заході були присутні посли різних країн і депутати. Вони дивилися з глядацької зали відеопрезентацію-супровід до моїх пісень: фронтові кліпи «Комбат Маруся», патріотичну композицію з ансамблем ЗСУ «Україна переможе!», рідинну коліско-ву-молитву «Хай закінчиться війна».

Звісно, я співала й народні пісні, а люди підспівували. Бо їхні прадіди привезли в Бразилію не тільки пшеницю, а й слово-пісню-культуру свого роду. Про хліборобські традиції Бразилії — наша наступна замальовка.

Зупинка 2: древні ліси Моретсу

Віторіо Сиротюк — він же Віктор Іванович, бо саме так звертаються в Україні до людей після їхнього повноліття. Нині моєму співрозмовнику, який самостійно везе мене в мандрівку до лісів Моретса, — близько 80, втім він досить активний, енергійний та зацікавлений показати все найкраще гості-співачці з Батьківщини.

По дорозі в авто ми слухали бразильські пісні з коментарями-перекладами про їх зміст та виконавців. Я вибрала одну з пісень, і ми вивчили її, аби на кон-

церті не тільки заспівати людям наших українських, а й проявити повагу до господарів цієї землі. Віктор Іванович з дружиною розповіли в дорозі про ці місця, показуючи села та містечка, де живуть їхні родичі та знайомі, — всі українсько-го походження.

Ми зупинялися попиту соку з тростини та скуштувати бананові цукерки. Дорога далеченька, утім не зчулися, як прибули на місце, де 133 роки тому вперше ступила нога українця. Це ліси з пальмами та бамбуком, річечка-потічок уздовж, як у Карпатах.

З розповіді Віторіо Сиротюка, в цих лісах на запрошення бразильського уряду мали проживати емігранти з України. Втім усі вони вимагали землі, на якій можна вирощувати пшеницю. На старих фотосвітлинах, котрі ми знайшли в Товаристві українців Бразилії, роздивлялися з їзд хліборобів-українців. До сьогодні там виходить газета «Хлібороб», у якій було надруковано відгук про один із наших концертів.

Я попрощалася з бразильськими лісами, поспівавши карпатських пісень та старовинний романс «Родимий краю», і ми помандрували далі. Я вже везла як цінний сувенір додому «флешку» з піснями Бразилії.

Зупинка 3: Прудентополіс

На їзді в це місто стоїть знак з писанкою та надписом українською мовою, оскільки тут 75 відсотків населення мають українське походження. Мене зустрічають духовні служительки церкви Святого Йосафата, годують, поселяють, піклуються. Тут бережуть традиції сестринства та школи при церквах, де навчають дітей молитися українською мовою. Я знайомлюся з сестрою Сецілією Геуко, яка проводить мені екскурсію музеєм релігійного центру-школи, розповідаючи про подвиг перших українських священнослужительниць, котрі приїхали з України до Бразилії в час епідемії рятувати людей народною медициною та молитвами. Я дивувалася цій духовній благодаті, що панувала в храмі-залі, де захотілось виконати кілька молитов і своєю «Запалю свічу» (на музику І. Кириліної). Ми пообідали з сестрами, і кожна розповіла історію своєї родини та переживання за долю далекої Батьківщини.

Руслана Лоцман (у центрі) з українцями Бразилії.

Руслана Лоцман представила у Бразилії свою книжку для дітей.

Вечірній концерт у Прудентополісі присвячено Дню Незалежності України. Величний зал української парафії святого Йосафата — повен людей. Родинами сидять за столами близько 700 українців. На вулиці довкола все в українських прапорах. У залі на столах — красиві короваї з гіллям хвої, що прикрашені стрічками.

Організаторка заходу Оксана Ядвіжак розповіла, що проводять конкурс і нагороджуватимуть майстринь короваю. На сцені я ще познайомилася з Самуєю (Самуел Семезин), який знає багато українських пісень, грає та має гурт, з яким виступає на всіх українських святах. Я відкривала цей захід виконанням Гімну України та патріотичними творами, народними піснями з відеопрезентацією природи України, яку більшість з глядачів не бачили наяву, бо не були на батьківщині предків.

За кулісами до мене по-українськи щибетали Бруно та Родріго — молоді українці, які знають рідну мову, танцюють в українському колективі «Веселка», навчають мене співати гімн Бразилії та озвучують свою майбутню мрію — жити в Україні. Вечера починалася спільною молитвою, яку промовляв увесь зал українською.

На пригощення — 9 тисяч вареників, які я на власні очі бачила на кухні перед початком концерту. Якщо розділити на всіх, то наче й небагато кожному, втім для мене це рекордна кількість української кулінарії. Я, звісно, бачила, як моя бабуся відрами ліпила вареники нашим воїнам на фронт, але щоб аж стільки — то це вперше.

Наступного дня був концерт для дітей, які приїхали з різних населених пунктів. Як пізніше мені розповіли в Музеї Тисячоліття, поблизу Прудентополіса є близько 60 українських церков і ще більше сіл, де живуть українці. Вони оселились тут і отримали землі для господарювання. У тих місцевостях є й українські школи.

Утім нині, на жаль, є проблема асиміляції нашої культури у бразильському середовищі, тож діти українців говорять здебільшого португальською. Я відчула це на тому концерті, коли намагалася поспілкуватися з півтисячною дитячо-юнацькою аудиторією.

Діти повторювали слова за мною та підспівували, енергійно підтанцювали, а наприкінці концерту вишикувалися у довгелезну чергу по автографи. Я роздала їм листівочки з кюар-кодами до моїх пісенних аудіокозок з надією, що це сприятиме вивченню української мови та пісень підрастаючим поколінням українців Бразилії.

Зупинка 4: Музей Тисячоліття (м. Прудентополіс)

Він розташований через дорогу від церкви Святого Йосафата, в якій щоранку співають молитву за Україну. Музейна експозиція — моя ровесниця. Сам музей нагадав мені укриття, бо розташований у напівпідвальному приміщенні, на вершині якого стоїть пам'ятник Тарасу Шевченку.

Поспівала я Кобзаревих дум і багато ще пісень, знімаючи на телефон своє чергове відео з блогу #ПісеннаЕкскурсія. Там трохи і про історію еміграції українців, і про сучасний музей — його цікаві експозиції з предметами народного побуту та національного одягу, фотостенди, а також виставку писанок, які створили майстри Бразилії.

Подарувала для Музею Тисячоліття своє напрацювання — «Пісенний кошук», у якому заховано 500 українських пісень, наспівавши всім найкращим побажань добра. Вечера в будинку української родини Мачули була незабутньо теплою та смачною. Їхня маленька онучка сказала, що я — королева, бо на сцені в мене був гарний костюм. Ми й там поспівали трохи. І я намагалася вразити мою нову знайому, щоб вона почала вчити українську мову.

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України
газета «Україна молода»

■ КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО

Про Майдан і полковника Курца —

з перспективи «арабської весни»

Костянтин РОДИК

Київське видавництво «Ніка-Центр» далі наполегливо ознайомлює нас зі зразками сучасного єгипетського письменства: вийшли третя й четверта книжки серії «Арабські історії». А ми далі дивуємося на поступове підняття такої собі літературної Атлантиди. Але, незважаючи на майже цілковите незнання цього нинішнього письма, ми ж не забули, що головний масив усієї світової прози — жанрової літератури — постав із «1001 ночі»? З іншого боку, півтори тисячі років від часів Шагразади були не надто прихильні до арабської літератури. Як пише польський мандрівник-репортажист Пьотр Ібрагім Кальвас, «книжкової культури майже немає внаслідок століть політичної, релігійної, традиціоналістичної культури» (Єгипет: харам, халяль. — Л.: Човен, 2018). Певно, порівнює з нинішнім ренесансом польського книжкового ринку. Зіставно з ним і український виглядає на чи не містечковий — проте ми ж не говоримо про якісь наші кепські літературні справи? Радше, навпаки — радіємо розвою. Можливо, щось подібне відбувається і в Єгипті?

Уважний спостерігач Кальвас ретранслює думки кількох своїх єгипетських співрозмовників з університетських кіл, які вказують на підозрілий збіг довготривалих тенденцій в арабському і руському світах: релігійний фундаменталізм, що консервує заборонність масової свідомості, відкидає прогрес на користь так званого традиціоналізму з його рабськими «скрепами», підживлює ресентимент у його крайніх проявах (реваншизм як життєва мета, бандитська вищість через причетність до агресивної зграї, ненависть до «інакших»).

Фундаменталізм у російському випадку — не так православ'я, що має здебільшого декоративну функцію, як квазірелігійні культі: спочатку «марксизм-ленінізм», а тепер «рашизм» із такою самою претензією на глобальність («інтернаціоналізм», як це називалося раніше). Тут варто згадати думку історика-філософа Ярослава Грицака, висловлену ще п'ятнадцять років тому: «Найуспішнішими та найзmodernізованішими є країни з протестантською та конфуціанською етикою, найбільшими «невдахами» — мусульманські та поганські країни». І далі попередження-присуд, котрим українські владі нехтували увесь цей час «Україна потрапила відразу в декілька невідражданих кластерів: православний, комуністичний, радянський» (Життя, смерть та інші неприємності. — К.: Грані-Т, 2008).

Під цим оглядом читання арабської літератури — це несподіваний погляд на нашу проблему. Такий, що уможливило вихід за звичні парадигми, а отже дозволяє точніше оцінити стан справ. Мініроман «Святиня» зрілого 55-річного письменника Карам Сабера опублікований на його батьківщині 2011-го, коли тільки осмислювалися події «арабської весни» — низки драматичних революцій на африканській півночі. Сьогодні досвід тої «весни» свідчить: мирна трансформація влади, як ми сподівалися й не дочекалися після своєї Помаранчевої революції, — вельми проблематична, а може, й узагалі неможлива. Але і збройний спротив — як у них, так і в нас унаслідок Революції гідності — нічого не гарантує сам по собі.

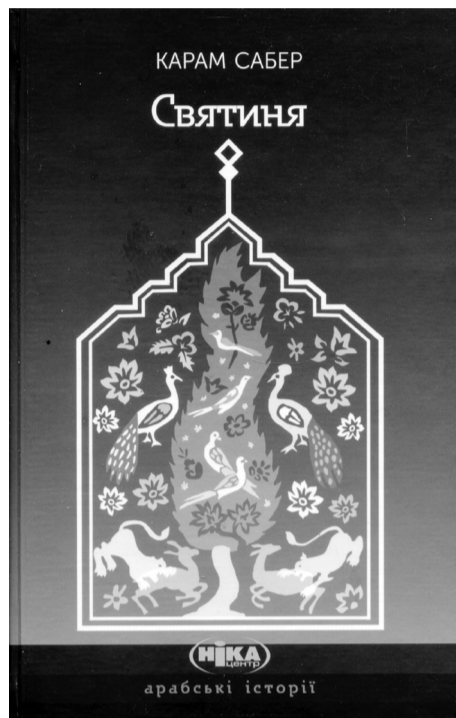
Події «Святині» розгортаються у невеличкому промисловому містечку — такій собі депресивній єгипетській Дружківці (просто до при-

кладу), де зі зміною соціалістично орієнтованої влади позакривалися промислові підприємства й запанували дрібні шахраї, з яких згодом виокремився найспритніший і добувся статусу місцевого олігарха. Невдовзі той стає точкою перетину інтересів центральної влади і не зовсім підконтрольної їй спецслужби. Офіційна влада декларує лояльність до демократичних процедур, а єгипетські, умовно кажучи, кагебісти провокують співпрацю з «братами-мусульманами», натхненниками ІДІЛу. Ну це ніби екзотичний зліпок ситуації на Донеччині перед початком війни 2014-го.

Та коли влада (і спецслужби, тут їхні інтереси співпали) вирішують остаточно викоринити будь-яке інакомислення, раптом виникає непередбачуване: «У своїх звітах поліцейські так і писали, що не мають пояснення тому факту, що місто, яке вже понад двадцять років перебувало під владою спецслужб і їхніх агентів, змогло непорушно стати на заваді знищенню його Святині». Ота святиня — могила давнього місцевого пророка. Щось на кшталт нашого поховання у Каневі.

Адептам вдалося відстояти своє від екскаваторів, навіть не зважаючи на з десяток кульових порань. Та ейфорія швидко перетворилася на фарс. Один з лідерів опозиції (мудецин, тобто майже PR-фахівець) «з любов'ю дивився на віран, які після молитви грали у доміно». А в той самий час і день влада провадила вибори місцевої олігархії (яка й дала відмашку до знищення Святині) у парламент. Відтак «самі люди не дуже пам'ятали, щоб у той день вони обирали Аміну на якусь посаду». Це — про ідею виборів під час війни, хоч яка вона неоднозначна.

Подальша реальність — цілковита узурпація влади. Місцева опозиція — муедзин, християнський пастор і хранитель Святині, які доти «не давали злу просочитися в уми і домівки жителів селища», змушена (на їхню думку) емігрувати: аби не бачити, як «вони керують вами, а ви, неначе ті піддослідні пацюки уві сні, не здатні прокинутися». Проте не пробують збудити паству, а звинувачують її мобільних членів у заробітчанстві поза межами Єгипту: мовляв, замість дбати про дім, пустилися берега за довгим рублем. Натомість один з головних дієвців роману, Омар, який повернувся по десяти

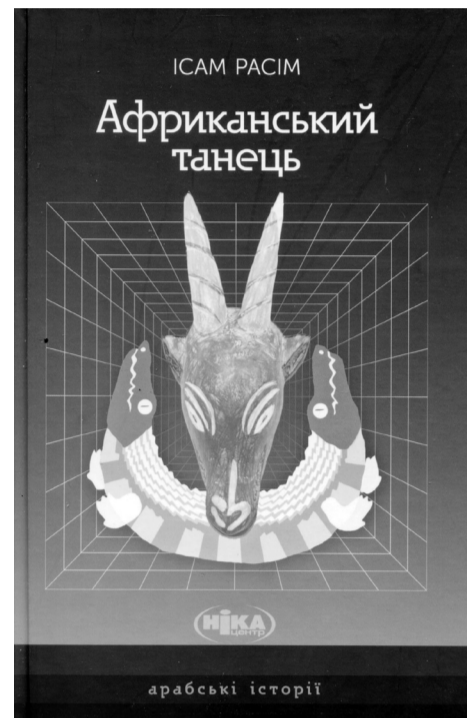

роках наймів в Еміратах, іншої думки: хоч він і не скидає із себе провини за те, що «свого часу його власний від'їзд породив низку свавіль», він бодай забезпечував грошима родину, яка опинилася в ізоляції. А тепер, по поверненні, годеи жертвувати власним життям — і саме в той час натхненники такого чину тікають. Від'їзд лідерів опозиції «налякав Омара, він розумів, що це призведе лише до швидкого поширення злочинів у містечку». Омар — як той Навальний чи Кара-Мурза, які повернулися до путінської Росії, коли з неї виїхали усі ті прихильники мітичної «прекрасної Росії майбутнього». Вжити йому судилося хіба у варіанті обміну на шпигуна-вбивцю.

Кульмінаційний епізод «Святині» — загибель одного з друзів ще з дитинства оповідача, котрий сповідував пацифізм. Не сіло ні впадо того звинуватили в ісламському «відступництві», загнали до християнської церкви, яку й спалили разом із ним. «Єдине запитання, що тривожило За'абул в останні миті його життя, розтоптаного підшовами озвірілого натовпу: «Як містечко, де раніше панувала атмосфера любові та безпеки, дійшло такого стану?» — залишилося без відповіді». Зрештою, це те саме запитання, яке намагався поставити — так само без відповіді — Стівен Кінг в одному з найкращих своїх «соціальних» романів «Під куполом» (2009).

Друга перекладена книжка — «Африканський танець» Ісама Расіма — геть інша за тональністю, стилістикою і сюжетикою. Тяжкі до пізньомодерністської естетики Джозефа Конрада. Та хоч і вийшов роман ще 2002-го, задовго до «арабської весни», але тепер видно, що він також насвітлює її настання.

Сюжет обертається навколо таємничої істоти на ім'я Абу Джанзір. Одні джерела презентують його як такого собі лохнеського чудовиська, інші — як колишнього работорговця, якого ввіймали і місцевий шаман наклав на нього закляття безсмертя. У довколишніх місцях має таку саму славу, як і полковник Курц із Конрадового «Серця п'їтьми» (1899). Коли прочитає той класичний роман сьогодні, то очевидна паралель: полковник Курц — це полковник Путін нині.

Ісам Расім не певен, що здатен розгадати «феномен Курца»: «Сам Фройд із цим не розібрався б, і добре, якби Кант допоміг мені збагнути». Ба більше: «Усвідомлення — це пекучий біль, що мучить кожного, хто зриває вуаль незвіданого... Розуміння — це нещастя». Ну, це відомий філософський виверт. У тому числі й з «євангелія від Пелевіна», яке лежить у підґрунті — як виглядає з нашої читацької перспективи — у книжці єгиптянина: «У нескінченній порожнечі порядки, засновані на задалегідь підготовлених ілюзіях, марні. Там панує первісний хаос». І цій цитаті легко знайти відповідник у Пелевіна, як і у другій: «Пізнаєш ступінь щастя, яким жив до того, як пізнав невідоме».

Побутовою мовою це озвучується як «не рипайся». Полювання на Абу Джанзіра в романі відбувається здебільшого саме з цього засновку. Проте з'являється справжній «мисливець на привидів», який грає за правилами без правил свого об'єкта. Врешті-решт вони зливаються в одне. Цей песимізм автора — якщо вважати це за передбачення — лякає. Абу Джанзір-Курц-Путін — непереможні?

Расім писав свій роман до того, як зникли з обиду, завдяки схожому на описуване ним полювання (цього разу, на щастя, переможне), Каддафі, Хусейн, бін Ладен. Радше, він мав на оці тих, що лишається живими, впливовими і небезпечними: «Історії, які допомагають людям зрозуміти, як можна відвернути від себе біду».

Єгипетський автор пропонує нам «плетіння слів, зав'язаних вузлами у нові сутності... Вам судилося тепер вислухати довгу історію, лише після якої зможе приймати рішення». Які саме — читацьке рішення. Варто хіба наголосити, що в романі, окрім відверто героїчного, є й чимало ганебно-пацифістського. Хоч насправду він є, здається, антипацифістом. Можливо, в опублікованих текстах це стигма тодішньої, у часі виходу книжки, держаної цензури? ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk.kostyantyn@gmail.com

■ ГАСТРОНОМІЧНА КАРТА УКРАЇНИ

Закарпаття — рай для гурманів

Місцеві спеціалітети для туристів і не тільки

Дарка КОХ

Трапилось якось їхати в потязі з жінкою із Закарпаття. Мова у неї була барвиста, швидкоплинна і така колоритна, що мені довелося напружуватися весь час, аби зрозуміти, про що йдеться. Сама моя супутниця була родом з... Алтаю, тож розмовляла дивовижною мішаниною двох мов та одного діалекту. На моє німе здивування відповіла, що її чоловік служив ще в радянські часи в тих краях, то й привіз додому невістку з Росії. Як її сприйняла родина нареченого, я не питала, але після всіх Майданів далека родина жінки стурбувалася її долею і запропонувала повернутися «домів». «Проте я собі як подумую: от встаю я вранці, йду на свою затишну кухню, роблю запашну каву, ріжу до неї шматочок пляцка — та який там Алтай», — з усміхом вела далі супутниця. За ці слова ладна була її розцілювати.

По прибутті до Ужгорода зрозуміла — покинути цей чудовий край і справді важко: незрівнянна природа, особливий колорит, смачнюща кухня справляють незабутні враження. Сюди хочеться прийти ще раз і ще раз, а після дегустації місцевих страв — тим паче. Самі лише їх назви викликають активне слиновиділення, а незнайомі й незрозумілі слова викликають інстинкт слідопита — хочеться розвідати, спробувати, скуштувати.

«Паприкаш», «кремзлики», «ріплянка», «перкельт», «лангош» — ви ще тримаєтесь, чи вже побігли вкинути щось до рота? Закарпаттям справді можна проводити гастрономічні тури, щоб насолодитися симбіозом кухонь різних народів, які здавна населяли цю багату землю: русинів, євреїв, словаків, угорців, циганів та ще багатьох інших. І кожен народ збагачував культуру й побут цього краю своїми традиціями, обрядами, гастрономічними особливостями.

Якщо відомий далеко за межами Закарпаття бограч ви, можливо, не куштували, то бодай про нього чули, так само, як і про кремзлики чи банош, то про деякі місцеві страви знають, мабуть, далеко не всі знавці кухонної справи.

Колочавська ріплянка

Про цю унікальну страву знає дуже мало людей, тим паче тих, хто не подорожував за Карпатами, бо готують її тільки в Колочаві Хустського району Закарпаття. Назва походить від слова «ріпа», як місцеві називають картоплю (окрім ще однієї місцевої назви цього овоча — крумплі). Позаяк картопля давно стала не лише для закарпатців, а й усіх українців загалом другим хлібом, то й готують ріплянку не лише на свята, христини чи весілля, а й на щодень. Цю страву зазвичай запікають у печі, а подають зі сметаною, шкварками, смаженою цибулькою, квашеними овочами чи просто з кислим молоком, а на свята — ще й до м'ясних страв.

Отож беремо 500 г картоплі, 250 г кукурудзяного борошна, 150 г бринзи, 50 г вершкового масла, сіль до смаку. Картоплю чистимо, миємо, нарізаємо шматочками і відварюємо. Готову картоплю відціджуємо, робимо пюре, додаємо кукурудзяне борошно, сіль, добре вимішуємо. Форму для запікання змащуємо вершковим маслом, викладаємо картопляну масу, розрівнюємо її, зверху викладаємо шматочки масла. Ще смачніше, якщо притрусити картопляне пюре натертою на грубій тертці бринзою. Запікаємо ріплянку 50-60 хвилин при температурі 200 градусів, доки не утвориться золотиста скоринка. Подають ріплянку гарячою.

Також можна готувати цю страву без запікання. Для цього варимо картоплю (води має бути на палець більше, ніж картоплі). Коли вона вже готова, робимо пюре, не зливаючи воду (якщо рідини забагато, можна трошки відлити). В готове пюре додаємо сіль, масло та кукурудзяне борошно, добре вимішуємо, щоб не було грудочок, і продовжуємо варити на повільному вогні, постійно помішуючи, щоб не пригоріло, доки кукурудзяне борошно не «упріє» разом із картоплею.

Подають ріплянку з бринзою на шкварках (фріга), з мачанкою — від слова «мачати» (до смаженого сала додають яйця, збиті з молоком, пражать — і виходить своєрідний соус), ячнею, тушкованим із цибулею м'ясом.

З 2013 року щороку в Колочаві кожної другої неділі червня проводять традиційний фестиваль ріплянки, популяризуючи цю місцеву страву.

Перкельт

Дехто плутає перкельт та гуляш, але останній — це, швидше, густий суп, аніж тушковане м'ясо, яким і є перкельт. Уся різниця між цією угорсько-закарпатською стравою і печенею — велика кількість паприки, від чого страва стає дуже пікантною. Проте, готуючи перкельт, слід брати до уваги стан свого здоров'я, адже не кожен витримає таке пекельне полум'я у шлунку. Для приготування цього спеціалітету можна брати будь-яке м'ясо — свинину, яловичину, курятину, кому що до вподоби.

Отож беремо 1,5 кг м'яса, 600 г цибулі, 3 ст. л. смальцю, 4 помідори (можна взяти помідори, консервовані у власному соку), 2 солодкі перці (болгарські), 3 ст. л. сухої солодкої паприки, сіль до смаку. Цибулю чистимо та нарізаємо невеликими кубиками. М'ясо нарізаємо на шматочки десь по 3 сантиметри. У казанку з товстим дном чи сотейнику смажимо цибулю на смальці до рум'яності, тоді додаємо м'ясо, накриваємо кришкою і тушкуємо, слідкуючи, щоб увесь сік не випарувався, інакше м'ясо підгорить. При потребі доливаємо потрошки води. Десь через годинку (весь час готується не менше двох годин. — Авт.) додаємо порізані соломкою солодкі перці та дрібно порізані помідори, сіль та паприку, накриваємо кришкою і продовжуємо готувати, доки м'ясо не стане зовсім м'яким. У кого є мультиварка — чудово, це значно пришвидшить і полегшить процес приготування перкельту.

Подають цю закарпатську страву з тархонею — це кльоцки з ячного тіста (чи кньопфе або ж шпацле, про які ми вже писали в статті про німецьку кухню. — Авт.). Замішуємо круте солоне тісто на яйцях, яке натираємо на грубій тертці і тут же відварюємо.

Гомбовці

Ну а тепер час на десерт. І тут у закарпатців є також купа смакоти — чи то баники (рулети з різними начинками), чи кіфлики — рогаляки з різним наповненням, а чи гомбовці. Власне, останні — це і десерт, і друга страва. Особливо вони подобаються дітям, яким важко догодити в їжі. Готують їх або ж зі свіжого сиру, або з дріжджового тіста. В залежності від цього — або варять на воді, або ж готують на пару.

Пропоную гомбовці з сиру: беремо кілограм сиру (неважливо, якої жирності), 2 яйця, 1 ч. л. солі, 100 г цукру, 200 г манки, 100 г пшеничного борошна. Робимо тісто, як на звичайні сирники, але, в залежності від того, наскільки вологий сир, додаємо більше чи менше манної крупи, щоб вироби не розлізлися під час приготування.

Окремо на сухій пателіні обсмажуємо 150-200 г сухарів для панірування, постійно помішуючи, доки вони не підрум'яняться і не з'явиться характерний запах. Відставляємо сковорідку, додаємо до сухарів 50-70 г цукру, все перемішуємо і залишаємо вистигати.

Тим часом ставимо на вогонь каструлю з водою. Із сирного тіста формуємо невеличкі кульки, викладаємо на дощечку, притрушуємо борошном. Коли вода в каструлі закипить, підсолюємо її і вкидаємо сирні кульки, злегка, щоб не пошкодити їх, перемішуємо і чекаємо, доки вони не спливають на поверхню. Тоді виймаємо їх шумівкою і викладаємо невеликими порціями в пателіню з сухарями, колівальними рухами пателіні обкачуємо гомбовці в сухарях і викладаємо на тарілку. Таким чином обкачуємо всі кульки в сухарях. Подавати гомбовці можна зі сметаною, фруктами, варенням, а можна їсти й просто так.

Кіфлики

Якщо ви думаєте, що це щось загадкове, складне і таке, з чим важко впоратися, то ви помиляєтесь — під цією красивою і таємничою назвою криються знайомі нам з дитинства улюблені рогаляки. Позаяк Закарпаття свого часу входило до складу Австро-Угорщини, то назва цієї випічки походить від німецького слова *kipferl* — рогалик. Готують кіфлики зазвичай зі сливовою начинкою, тобто зі сливового повидла. Також популярні кіфлики з вишнями (свіжими, консервованими чи замороженими), горіхами, яблучним чи трояндовим варенням. Можна готувати рогаляки також і з солоними начинками.

Тісто для цих закарпатських круасанів готується дуже просто: беремо 400-450 г борошна (все залежить від того, наскільки воно сухе), 200 г вершкового масла, 150 г сметани, пів чайної ложечки солі. Масло натираємо на грубій тертці, а потім перетираємо його з борошном, щоб утвори-

Ріплянку, сформовану кульками, подають із мачанкою.

Гомбовці в сухарях.

Закарпатські кіфлики.

Перкельт смакує з тархонею.

лася крихта. До неї додаємо сіль, сметану і вимішуємо еластичне тісто, яке кладемо в миску, накриваємо харчовою плівкою і ставимо в холодильник на годину.

Після того, як тісто «відпочине», ділимо його на кілька кульок, кожен з яких розкачуємо в кружальце товщиною з 3-4 мм, розрізаємо його на сегменти (8 частин), змащуємо повидлом

або ж викладаємо іншу начинку і скручуємо з них рогаляки.

Випікати кіфлики потрібно при 180 градусах десь 20-30 хвилин (пильнуйте, щоб не підгоріли). Готові тістечка викладаємо на тацю і щедро притрушуємо цукровою пудрою.

Є ще й інші рецепти тіста для кіфликів, але то вже зовсім інша історія... ■

Григорій ХАТА

ХОКЕЙ

У розпал боротьби за крісло керівника Федерації хокею України, котра продовжується у вітчизняному хокейному господарстві вже кілька місяців, на поверхню одразу підтягнулося нагадування про те, що відсутність національного чемпіонату є підставою для позбавлення національних збірних можливостей для виступу на чемпіонаті світу.

А через невизначеність із керівництвом ФХУ (за даними реєстру Міністерства юстиції України, президентом федерації залишається Георгій Зубко, а у профайлі Міжнародної федерації хокею на льоду, після того, як у вересні в Кременчуку відбувся не схвалений ФХУ звітно-виборчий конгрес, новим президентом федерації вважається Сергій Мазур) старт чемпіонату України опинився під питанням.

Водночас протиборчі сторони вирішили не доводити конфлікт до точки кипіння. Навесні 2025 року в Румунії національна команда України вперше за багато років має знову зіграти на чемпіонаті світу в другому за силою дивізіоні світового хокею, і ставити під удар інтереси першої збірної ніхто не бажає.

Конкуренти визнали, що вони активно вели перемовини про старт чемпіонату, проте, за повідомленням команди Георгія Зубка, яке з'явилося за день до анонсованого старту ЧУ, на той момент компромісу знайдено не було і проголошені до старту змагання не матимуть офіційного статусу.

Планувалося, що участь у ЧУ візьмуть команди, котрі трохи раніше в Кременчуку

Безкомпромісний старт

Після довгих розмов та дискусій в Україні розпочалася національна хокейна першість

У матчі-відкритті чемпіонату України «Кременчук» розгромив херсонський «Дніпро». Фото зі сторінки ХК «Кременчук» у фейсбуці.

грали кубковий турнір — «Сокіл», «Кременчук», «Дніпро», «Шторм», «Київ капітал» та «Тризуб». Прот через фінансові проблеми, як повідомив Сергій Мазур, «Тризуб» був змушений узяти паузу. Подейкують, що, не маючи статусу офіційної, національна першість втратила підтримку головних спонсорів,

які надавали клубам допомогу в питаннях організації матчів. Тож додатковий фінансовий тягар виявився для «Тризуба» непосильним.

Тепер замість «Тризуба» (до слова, фіналіста нещодавнього кубкового розіграшу) в гру збирається вступити «Крижинка» — команда, котра є фарм-клубом «Київ Капітал» і грає в Аматорській хокейній лізі. Задля підготовки до старту в вищому хокейному дивізіоні країни «Крижинці» потрібно трохи часу, тож її матч першого туру перенесли на січень, а свій старт у ЧУ вона візьме дещо пізніше за інші колективи.

Стартові ж матчі чемпіона-

ту відбулися в перший день листопада, хоча матч-відкриття — між «Кременчуком» та херсонським «Дніпром» — планували зіграти на день раніше. Проте через повітряну тривогу плани довелося змінити й перенести гру з вечора на ранок наступного дня. Вочевидь незапланована перерва пішла більше на користь господарям льоду, котрі розгромили своїх візаві — 10:3.

Другий матч ЧУ-2024/2025 був значно конкурентнішим. Дуель між київським «Соколом» і одеським «Штормом» — протистояння чинного чемпіона та володаря Кубка країни — завершилося лише в серії булітів.

Напередодні зустрічі з різних причин у столичному клубі недорахувалися цілої низки виконавців, тож розпочинав регулярний сезон чемпіон серйозно ослабленим. Відтак після несподіваного тріумфу в Кубку новачок елітного дивізіону продовжив перемагати і в чемпіонаті.

Зазначимо, що основу одеської команди становлять колишні лідери херсонського «Дніпра», котрі практично в повному складі змінили прописку. А нинішній «Дніпро» вже не такий потужний. Невдало він провів і матч другого туру, дозволити йому «Київ капітал» із перемоги розпочати чемпіонат (5:3). ■

Олексій ПАВЛИШ

ТЕНІС

Наприкінці осені в тенісному сезоні прийнято підбивати підсумки. Кульмінацією є турніри ATP/WTA Finals, куди кваліфікуються по вісім найкращих гравців року. Першими трофей розігрують жінки — змагання почалися минулого тижня в Саудівській Аравії.

Приємно, що цього року серед учасниць парного WTA Finals є й представниця України Людмила Кіченок, у дуєті з латвійкою Остапенко вона проводить найкращий сезон у кар'єрі — разом вони стали фіналістками Australian Open та перемогли на US Open. Це дозволило їм першими відібратися на Підсумковий турнір, а Люда піднялася на найвищу в історії українського парного тенісу третю сходинку світового рейтингу.

На жаль, Людмі й Олені вже не вдасться повторити результат 2022 року, коли вони дійшли на WTA Finals до півфіналу — після двох поспіль поразок українсько-латвійський дует втратив шанси на вихід до плей-оф. Спочатку Кіченок і Остапенко в напруженому трисетовому поєдинку поступилися чемпіонкам Уїмблдона — парі Синякова/Таунсенд.

Українсько-латвійський дует був близьким до перемоги, навіть заробив на вирішальному тай-брейку матчбол, проте помилка нашої співвітчизниці під час удару на виліт не дозволила «закрити» гру. Після цього вже суперниці переломили хід поєдинку на свою користь.

«Кіченок й Остапенко — чудові партнерки, які провели прекрасний сезон. У нас вийшов хороший напружений матч. Ми просто боролися за перемогу до останнього. Так, наприкінці нам трохи пощастило», — визнала перша ракетка планети в парному розряді Катержина Синякова.

А у другому турі в Людмі й Олені майже не було шансів проти Се Шувеї та Елізи Мертенс, яким вони, до речі, програли

Без вишеньки на торті

Людмила Кіченок невдало виступила на парному WTA Finals, але залишається третьою ракеткою світу

і в фіналі Australian Open (1:6, 3:6). Ця поразка у двох партіях і позбавила дівчат шансів на прохід до четвірки найкращих. Тож поєдинок третього туру проти пари Мелікар-Мартінес/Перес уже не матиме для них турнірного значення. Проте, попри невдалий візит до Ер-Ріяда, загалом рік для українсько-латвійського тандему вийшов напрочуд вдалим.

Натомість лідерки українського тенісу в одиночному розряді — Еліна Світоліна, Марта Костюк, Даяна Ястремська та Ангеліна Калініна — вирішили достроково завершити сезон. Світоліна, яка не виходила на корт після US Open, вирішила долікувати стару травму ноги. Зараз Еліна вже повертається до тренувань після операції.

Вільний від турнірів час головна тенісна зірка України намагається присвячувати і соціальним ініціативам. Спочатку Світоліна відвідала у Києві Форум леді і джентльменів, ініційований Оленою Зеленською, а минулого тижня взяла участь у Міністерській зустрічі в Монреалі, присвяченій звільненню полонених, де зустрілась із прем'єр-міністром Канади Джастіном Трюдо.

«З України викрали понад 20 тисяч дітей. Діти — наше майбутнє, наша надія, тому ми повинні зробити все, що

Людмила Кіченок і Олена Остапенко не змогли пробитись до півфіналу Підсумкового турніру-2024, але загалом провели дуже вдалий рік. Фото: Великий теніс України.

в наших силах, для того, щоб повернути їх додому, повернути їх до життя», — заклікала Світоліна.

Як посол президентської ініціативи «Поверніть дітей назад до України» Еліна Світоліна під час відкритої дискусії в Канаді наголосила: «Найменше, що ми можемо зробити, це пам'ятати про цих дітей і ділитися їхніми історіями з на-

шими підписниками, слухачами, глядачами та прихильниками в соціальних мережах. Такі злочини не можна забувати або сприймати як норму. Але ви можете зробити більше. Ви можете тиснути на росію, знайшовши та використовувати всі можливі важелі, щоб справді сприяти поверненню цих дітей. Це ваша пряма відповідальність». ■

Олександр Шовковський
головний тренер ФК «Динамо» (Київ)

«Для мене неважливо, що в кожній грі хтось із наших гравців забиває у свої ворота, аби тільки ми в чужі п'ять забивали».

Григорій ХАТА

Питання про те, коли українські флагмани почнуть перемагати в основному раунді своїх єврокубкових турнірів, з кожним новим днем все більше цікавить вітчизняних уболівальників. Після трьох ігрових днів у Лізі чемпіонів та Лізі Європи «Динамо» та «Шахтар» на двох здобули лише одне очко. У таборі «біло-синіх» прямо про це не кажуть, утім їхні одвічні опоненти з донецького клубу помітили, що в поточному сезоні основні зусилля динамівської команди зосереджені на поєдинках національного чемпіонату. Максимальні ж амбіції «гірників» вимагають від них повної віддачі в усіх змаганнях.

Із вірою в успіх

Відсутність переможних результатів у Лізі чемпіонів, слабкі показники у внутрішньому чемпіонаті, без сумніву, тиснуть на вітчизняного гранда. При цьому власник «Шахтаря» Рінат Ахметов каже, що повністю довіряє нинішньому наставнику «гірницького» колективу і вірить у великі звершення.

«Перемоги обов'язково будуть. Мені подобається наша команда — молода, амбітна, готова до боротьби та нових досягнень. Я переконаний, що ми будемо найсильніший «Шахтар» в історії нашого клубу. Я вірю в цю команду, вірю в нашого тренера, вірю в менеджмент клубу і вважаю, що разом ми досягнемо великого успіху», — заявив Ахметов.

Перші ознаки відчутного пожвавлення вдалося побачити минулого тижня. Спочатку «Шахтар» у непростому кубковому поєдинку із «Зорею» виборов путівку до чвертьфіналу турніру, а згодом, відсвяткувавши так само мінімальну перемогу в матчі ЧУ проти «Чорноморця» (і скориставшись осічкою конкурента), піднявся в турнірній таблиці до призової трійки.

«Усі хлопці, які грали, виступили дуже добре, показали чудову енергію та дисципліну, дотримувалися всіх футбольних принципів, які я хочу бачити під час гри. Концентрація була на досить високому рівні й енергія була на висоті», — заявив Пушич.

Упродовж минулого тижня боснійський фахівець активно варіював складом і залишився дуже задоволений своїми підопічними, котрі виходили на поле в матчах проти «Зорі» та «Чорноморця».

«А що ми будемо робити, граючи з «Янг Бойз» (у четвертому турі Ліги чемпіонів), яких футболістів задіємо? Що ж, приємно бачити, що вони всі готові, що ми маємо багато варіантів. Ми йдемо крок за кроком, від матчу до матчу. І, як я казав минулого разу, ніколи не думаю на дві гри вперед, навіть не дивлюся відео цього суперника — я фокусуєся тільки на сьогоднішній грі», — підкреслив боснійський наставник «помаранчево-чорних».

Насправді представник швейцарського футболу виглядає менш грізним за попередніх опонентів «гірників» у Лізі чемпіонів, які представляли потужні чемпіонати Італії та Англії. Раз так, то можливостей зіг-

■ ФУТБОЛ

Мотивація творить дива

Після тривалих зусиль чинний чемпіон піднявся до призової трійки національного чемпіонату

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. 12-й тур. «Карпати» — «Лівий берег» — 3:0, «Шахтар» — «Чорноморець» — 2:1, «Ворскла» — «Колос» — 0:1, «Олександрія» — «Полісся» — 1:0, «Динамо» — «Інгулець» — 5:2, «Оболонь» — «Верес» — 0:0, «Кривбас» — «Рух» — 1:1, «Зоря» — ЛНЗ — 1:2.
Лідери: «Динамо», «Олександрія» — 29 (по 11 матчів), «Шахтар» — 23 (11), «Полісся» — 22 (11), «Карпати» — 18, «Кривбас» — 18 (11), ЛНЗ — 18, «Рух» — 15 (11), «Зоря» — 15.

Кубок України. 1/8 фіналу. «Рух» — «Карпати» — 1:0, «Пробій» — «Буковина» — 0:1, ЮКСА — «Олександрія» — 1:4, «Ворскла» — «Динамо» — 1:2 ОТ, «Полісся» — «Кривбас» — 2:1, «Верес» — «Оболонь» — 2:1, «Вікторія» — ЛНЗ — 2:2, «Шахтар» — «Зоря» — 1:0.

рати на перемогу в «Шахтаря», думається, буде значно більше.

А проти «Янг Бойз» Пушич, схоже, розробляє особливий план. «Можливо, наступну гру я проведу без нападника взагалі, — таке може бути, — припустив очільник українського чемпіона. — Існують різні варіанти. І я шукаю конкретну деталь, конкретні якості гравця, які, на мою думку, необхідні у відповідний момент, щоб переграти суперника».

До слова, в нинішньому, радикально оновленому, еліт-раунді Ліги чемпіонів швейцарський колектив досі очок не здобував і голів не забивав. При цьому «гірники», котрі після трьох турів у своєму активі мають один заліковий бал, у єдиній турнірній таблиці з 36 команд розташовуються зовсім поряд зі своїм опонентом зі Швейцарії (30-те та 35-те місце відповідно). Обидві команди наразі перебувають за межами прохідної групи (туди входять 24 перші колективи), котрі отримують можливість для участі в наступному раунді змагань.

Виграшний момент

Далеко від прохідних позицій у своєму єврокубковому турнірі перебуває й киявське «Динамо». Нижче «біло-синіх» в основному пулі Ліги Європи наразі перебуває лише «Карабах» з Азербайджану. Угорський «Ференцварош», з яким динамівці зустрінуться в четвертому турі, теж не на провідних ролях у цьому єврокубку. Втім у рідному чемпіонаті, за аналогією з «Динамо», угорський флагман веде активну боротьбу за «золото» й наразі ділить чільну позицію з «Дебреценом».

«Біло-сині» також змушені штовхатися на вершині з конкурентом. І продовжують радувати своїх шанувальників, передусім високою результативністю в матчах чемпіонату. При цьому за-

Перегравши «Чорноморець», «Шахтар» перескочив у турнірній таблиці ЧУ «Полісся» й став третім.
Фото з сайту shakhtar.com.

Після важкої перемоги в Кубку країни над «Ворсклою» динамівці розгромили в чемпіонаті його останню команду.
Фото з сайту fcdynamo.com.

бивають хлопці Шовковського не тільки в чужі, а й у свої ворота. Від початку сезону молодий захисник «біло-синіх» Тарас Михавко вже має три автоголи.

«Залиште його у спокої. Сьогодні я задоволений його грою — і в плані реалізації задумів, і його першим пасом. Мабуть, йому потрібно пройти через ці випробування. Ставте мені ці запитання, а хлопця не чіпайте. Для мене це взагалі не проблема. Для мене неважливо, що в кожній грі хтось із наших гравців забиває у свої ворота, аби тільки ми в чужі п'ять забивали», — каже Шовковський.

Не бажає збавляти переможний темп й «Олександрія» і, на диво, продовжує залишатися в лідерах. «Мотивація хлопців змінилася. Вони слухають нас, намагаються покращити свою

гру. Там, де ми минулого сезону грали внічию, зараз виграємо. Це великий плюс. Нинішнього чемпіонату України ми часто виграємо з мінімальним рахунком», — пояснює очільник «Олександрії» Руслан Ротань.

Як приклад сказаного тренером — мінімальна перемога «олександрійців» у 12-му турі ЧУ над прямим конкурентом, «Поліссям», коли вирішальний гол підопічні Ротаня забивали на 83-й хвилині. При цьому сама гра — як часто буває в дуелях лідерів — не завершилася з фінальним свистком. Після гри керівництво ФК «Полісся» надіслало до УАФ відкритий лист з проханням до консультанта арбітражу Асоціації Ніколи Ріццолі пояснити спірний момент із непризначенням у ворота «Олександрії» пеналь-

ті, який виник на 90+3 хвилині матчу, а також оприлюднити переговори головного арбітра та суддів VAR.

Згодом УАФ надала у відкритий доступ матеріали, на основі яких судді виносили рішення про відсутність підстав для пенальті. Що сказати, наявні технічні можливості не дозволили відеоасистентам чітко розгледіти картинку, тож і після детального перегляду відеоповторів рішення про влучання м'яча в руку (чи плече) залишилося спірним. Зрештою, у світовому футболі вже не раз лунала критика на адресу самої ідеї VAR, яка не гарантує 100% об'єктивності. Хай там як, а після поразки в Олександрії «Полісся» відкотилося з третьої на четверту позицію, пропустивши вперед себе «Шахтар». ■

ЗІРКОВЕ ЖИТТЯ

Кім Кардаш'ян не збирається здаватися

Вона готується позиватися до Каньє Веста через їхніх дітей

Марія ТКАЧЕНКО

Кім дуже засмучена несподіваним ускладненням у стосунках зі своїм колишнім чоловіком Каньє Вестом. Їхній шлюбозлучний процес було завершено ще в листопаді 2022-го, і, здавалося б, конфлікт давно залагоджено. Але тепер виникла нова проблема, пов'язана з їхніми спільними дітьми. За словами приятельки Кім, нові труднощі у стосунках колишнього подружжя виникли цієї осені, коли стало відомо, що Каньє вирішив перебраться на постійне місце проживання до Японії. Тому й вимагає, щоб до нього туди регулярно, на визначений за умовами розлучення час, приїжджали спільні з Кім діти — одинадцятирічна Норт, восьмирічний Сент, шестирічна Чикаго та п'ятирічний Псалм.

Найнеприємніше в цьому для Кім те, що Каньє, в принципі, має на це право. Адже їхні суперечки, що кипіли під час розлучення, завершилися тим, що експодружжя домовилося про рівну опіку над дітьми. Згідно з угодою, Каньє і Кім мають рівні права у вихованні дітей. Кім розповідала у своїх інтерв'ю, ніби дійти згоди вдалося не одразу. Та вони все ж таки змогли це зробити, оскільки і для неї,

Кім Кардаш'ян і Каньє Вест зі своїми доньками.
Фото з сайту marieclaire.ua.

і для Каньє захист інтересів дітей найважливіший. І, як заявляла раніше Кардаш'ян, вона завжди виступає за те, щоб діти неодмінно проводили з батьком увесь належний час. Окрім того, репер повинен виплачувати аліменти в розмірі 200 тис. доларів.

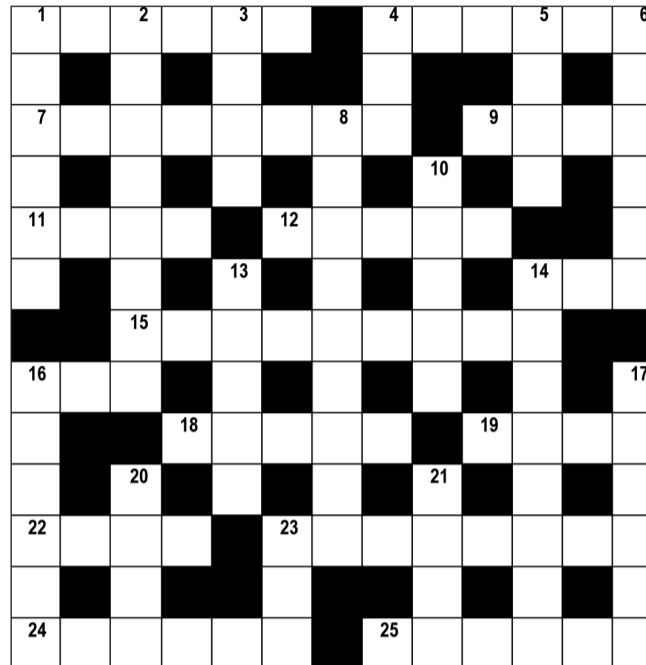
Проте наразі ситуація кардинально змінилася. Одна річ — відправляти дітей до батька, що живе неподалік, і зовсім інша — якщо вони пів року проводитимуть так далеко

від неї, майже на іншому кінці світу. Крім того, ситуація ускладнюється тим, що після розлучення Каньє встиг одружитися з моделлю Б'янкою Цензорі. І нова дружина Веста зовсім не подобається Кардаш'ян.

Б'янка встигла прославитися на весь світ тим, що всюди розгулює зухвало одягненою, точніше, практично роздягнутою. І Кім боїться, що ця особа вплине на її дочок. При цьому перешкоди спілкуванню Норт і

Чикаго з Б'янкою Кім не може, принаймні поки що. Єдине, що тепер залишається Кім, — спробувати через суд домогтися перегляду угоди про опіку над дітьми.

Звичайно, Кардаш'ян зовсім не прагнула починати новий процес проти Веста, втомившись від першого. Але тепер у Кім, на її думку, не залишилося іншого виходу, окрім як почати позиватися до Каньє знову. Здаватися без бою вона не збирається. ■

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №45

По горизонталі: 1. Кухня на раблі. 4. Найбільше в Євразії прісноводне озеро. 7. Медична назва синяка. 9. «О, не журися за ..., ясним вогнем засвітилось воно, чистим, палючим, як добре вино, вільними іскрами вгору злетіло!» (Леся Українка). 11. Російське місто, куди не рекомендують їздити зі своїм самоваром. 12. Річка на Луганщині й один з перших українських добровольчих батальйонів. 14. «Чи буде ..., чи буде кара царям, царят на землі?» (Тарас Шевченко). 15. Російський поет і драматург, автор п'єси «Лихо з розуму». 16. Американський штат. 18. Представник тасмної лжі «вільних каменярів». 19. Італійський вулкан. 22. Давньогрецький музичний інструмент. 23. Місто на Київщині, де розгорівся поліцейський скандал. 24. Диригент церковного хору. 25. Біг на коротку дистанцію.

По вертикалі: 1. Ніготь хижачка. 2. Каша з кукурудзяного борошна. 3. Хутряні чоботи північних народів. 4. Настінний світильник. 5. Невелике відео, що супроводжує пісню. 6. Спартанський цар, який зустрів персів під Фермопілами. 8. Ук-

раїнський композитор, автор музики до «Пісні про рушник». 10. Дбайливий господар у Карпатах. 13. Затоплена пригирлова частина річкової долини, що перетворилась у мілку й витягнуту затоку. 14. «Свати і бояри, дружки і ... — за здоров'я молодих вип'ємо горілки» (народна пісня). 16. Фахівець, який знається на коштовностях. 17. Формений головний убір із козирком. 20. Гарячий чай із ромом чи коньяком. 21. Прісноводна риба. 23. Домашня тварина, яку вважають атрибутом відьми.

Кросворд №44 від 30 жовтня

Ш	А	Р	П	Е	Й	М	А	Й	К	О	П
П	І	Ф	Ф	П	У	О	І				
Р	І	З	Н	Е	А	А	О	Р	Т	А	
О	К	К	О	С	А	Ч	Є	С			
Т	Р	А	К	Т	А	І	В	Р	И	Т	
И	У		Д	І	Р						
Г	А	Л	И	Ч	К	А	Л	И	М	К	
С	П	І	В	Н	Т	А	Г	А	Л	У	Н
О	Т	Д	О	Д	О	Н	О	О			
Г	Р	О	Ш	І	Е	О	К	Р	І	П	
А	М	О	Й	М	К	К	К	К			
Д	Р	А	Н	Т	Я	П	А	П	А	Х	А

ПРИКОЛИ

Зустрілися два братки:
— Я в Німеччині був, 10 тисяч марок за тиждень заробив.
— Та ти ж за все життя стільки листів не напишеш.

Молодик звертається до професора-сходознавця:
— Шановний професоре, я прошу руки вашої доньки.
— Відповідь я повинен дізнатися у Великого Дракона, як це завжди робили мудреці на Сході.
— У цьому немає необхідності. Благословення вашої дружини я вже отримав.

Сиджу в міліції, вимагають пояснити, чому я вийшла з ресторану п'яною, сіла в машину за кермо і поїхала. Я не знаю, що відпові-

дати, оскільки взагалі туди пішки прийшла.

— Цілю, тобі давно пора заміж.
— Та знаю, але ніяк не можу знайти пристойного чоловіка, все про твого Сьому думаю.
— Про мого Сьому?
— Думаю, що, не дай Боже, зустріну такого самого дурня.

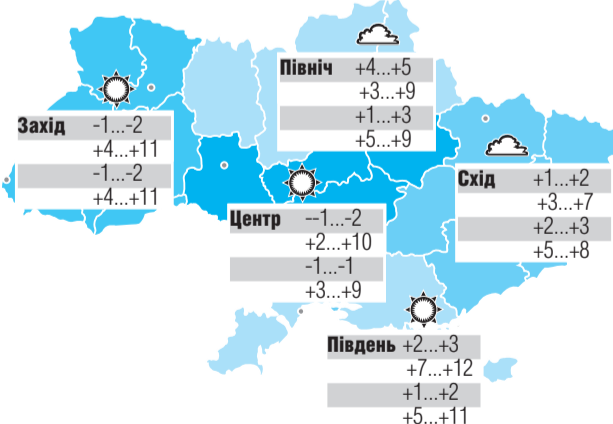
— А в цій камері сидить наша гордість, — каже начальник в'язниці відвідувачам.
— Як це?
— Коли він уперше потрапив до нас, то був неписьменним. Ми навчили його писати і читати. Тепер він сидить за підробку документів...

ПОГОДА

7—8 листопада за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, без опадів. Вітер західний, 1-2 м/с. Температура вночі +3...+5, удень +5...+10. Після-завтра вночі +2...+3, удень +6...+8.

Курорти Карпат: ясно, без опадів.
Славське: вночі 0...-1, удень +2...+10.
Яремче: вночі -1...-2, удень +1...+9.
Міжгір'я: вночі -1...-2, удень +2...+10.
Рахів: уночі 0...+1, удень +3...+10.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03057, Київ, пр. Берестейський, 50
Електронна пошта редакції: ukr.moloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 0935171202
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kyiv.ua>

Відділи:
економіки — wagner@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — праця!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння», «Вітасмо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «МЕГА-ПОЛІГРАФ» — у Києві Зам. 3009045
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить щосередини Тираж 58168